

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu

Migrace českých hokejistů v rámci Severní Ameriky

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Tomáš Ruda

Vypracovala:

Bc. Iveta Tkadlčíková

Praha, srpen 2019

Prohlašuji, že jsem závěrečnou (diplomovou) práci zpracoval/a samostatně a že jsem uvedl/a všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne

.....

podpis diplomanta

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své diplomové práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto diplomovou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala všem, kdo mi byli nápomocni a podporou při zpracování práce, zejména pak mému vedoucímu panu Mgr. Tomáši Rudovi za odborné vedení a poskytnutí cenných rad, připomínek a poznatků.

Poděkování patří neodmyslitelně i mým kamarádům Dominikovi a Vojtovi, kteří byli nápomocní při rozesílní dotazníků respondentům. Obrovské podpory se mi dostalo i od mé rodiny a dalších přátel, kterým stejně tak patří velký dík.

Abstrakt

Název: Migrace českých hokejistů v rámci Severní Ameriky

Cíle: Hlavním cílem diplomové práce je zhodnotit dosavadní vývoj migrace českých hokejistů v rámci severoamerické nejvyšší klubové soutěže - NHL od roku 1990.

Dílčím úkolem je určení faktorů migrace, zmapování historického vývoje v rámci migrace a porovnání s ostatními hokejovými velmocemi. Dále vliv českých hokejistů na výkonnost týmů v severoamerických soutěžích, a také představení samotných lig.

Metody: V práci je použit kvalitativní výzkum, který neobvykle spočívá v dotazníkovém šetření a předchází kvantitativnímu výzkumu, který zahrnuje deskresearch, tedy metodu, která je označována také jako analýza sekundárních dat, které jsou pro tuto práci čerpány zejména z výstupů masových medií a z virtuálních dat. Dále je použita metoda komparace.

Výsledky: Tato studie ukazuje, že je důležité zaměřit se nejen na zkušenosti samotných migrantů, ale i na faktory, které s migrací souvisí. Ty existují nejen v rámci profesního života, a tedy hokeje, ale i v rámci života osobního. Všechny tyto skutečnosti ovlivňují celkový proces adaptace. Z pohledu hráčů je nejvíce motivujícím faktorem k migraci finanční odměna, která v současné době pro české hráče dosahuje v průměru 2 000 000 USD. Dalším výrazným důvodem k odchodu do zámoří dle hráčů je samotný status NHL, jakožto nejlepší hokejové ligy na světě. Stejně tak je pro hráče důležité nabytí nových sportovních zkušeností, které jsou spojeny s novými sportovními výzvami a stejně tak je možnost být součástí NHL pro české hráče kariérním cílem.

Klíčová slova: NHL, CHL, dotazníkové šetření, globalizace ve sportu, lední hokej

Abstract

Title: Migration of Czech ice hockey players to North America.

Objectives: The main objective of this diploma thesis is to evaluate the current development of migration of Czech ice hockey players to North American highest competition - NHL since 1990.

The sub-objective of this thesis is to investigate migration factors, then to describe historical developments within migration and to compare with other ice hockey powers. Further analysing the influence of Czech ice hockey players on the performance of teams in North American competitions, as well as introducing leagues themselves.

Methods: This thesis used qualitative research which abnormally consists of a questionnaire survey and precedes quantitative research, which includes deskresearch, a method which is also referred to as secondary data analysis, data are mainly drawn from the outputs of mass media and virtual data for this work. Next method of comparison and correlation analysis. Hereinafter the comparison method and correlation analysis are used.

Results: This study reveals the importance of focusing on the experiences of the migrants themselves as well as on the factors related to migration. They exist not only in professional field, but also in personal life. All this affects the overall adaptation process. The most motivating factor for migration from the players' perspective, is the financial reward, which currently amounts to an average of \$ 2,000,000 for Czech players. Another significant reason for going overseas, according to players, is status of the NHL, the best hockey league in the world. It is equally important for players to acquire new sporting experiences that are associated with new sporting challenges, as well as being a part of the NHL is career goal for many Czech players.

Keywords: NHL, CHL, questionnaire survey, globalization of sport, ice hockey

Obsah

1 ÚVOD.....	9
2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	11
2.1 Historie a globalizace sportu.....	11
2.2 Migrace ve sportu	18
2.2.1 Motivy migrace.....	19
2.2.2 Migrační teorie.....	22
2.3 Profesionalismus v týmových sportech	23
2.4 Lední hokej v České republice.....	27
2.5 Lední hokej v Severní Americe	29
2.5.1 NHL	30
2.5.2 Draft NHL.....	31
2.6 Hokejové velmoce v NHL	35
2.7 Češi v NHL	37
2.7.1 Věkový průměr	38
2.7.2 Mzdový průměr.....	40
3 CÍLE A ÚKOLY	42
4 METODOLOGIE	43
4.1 Kvalitativní výzkum	43
4.2 Kvantitativní výzkum	44
4.3 Sběr dat	45
4.3.1 Zdroj dat.....	46
4.3.2 Dotazníkové šetření	46
4.3.2 Popis výzkumného souboru	48
4.4 Analýza dat	48
4.4.1 Deskresearch.....	48
4.4.2 Metoda komparace.....	49

4.4.3 Popisná statistika.....	50
5 VÝSLEDKY	51
6 DISKUZE	63
7 ZÁVĚR	67
LITERATURA.....	69
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK, GRAFŮ	73
SEZNAM PŘÍLOH.....	74

1 ÚVOD

Sport je v dnešní době rychle se rozvíjícím fenoménem, který se stal významnou součástí našich životů po celém světě. Svě hranice překročil ve dvacátém století, kdy se díky vzrůstajícímu počtu mezinárodních sportovních asociací, soutěží, turnajů a sportovců, jakožto migrantů a díky vlivu mass médi, zejména televizím a internetu, stal opravdovou celosvětovou záležitostí.

Problematika migrací ve sportu, které jsou podníceny zejména vyššími příjmy, možností realizace sportovních ambicí, ale i jinými faktory, je v oblasti sportu jedním z méně prozkoumaných témat. Migrace nejen sportovců a trenéru, ale i dalších pracovníků a vědců ve sportu mezi národy, kontinenty a hemisférami je v současné době významným aspektem moderního globálního sportu. To dokazuje i fakt, že již bylo provedeno několik studií zabývajících se sportovní migrací v odlišných sportovních odvětvích, jako je hokej (Maguire, 1996), kriket (Maguire a Stead, 1996), baseball (Klein, 1991) a fotbal (Maguire a Stead, 1998) (Maguire a Pearton, 2000).

V rámci výzkumu, týkajícího se migrace na sportovním trhu práce, si můžeme položit několik užitečných otázek, kterými jsou: 1) Který druh sportu je migrací nejvíce zasažen a proč? Kromě toho, jak byl tímto procesem ovlivněn? 2) Jak vypadají a jak fungují vzorce migrace ve sportu a jaké jsou její příčiny? 3) Jak jsou ovlivňovány „hostitelské“ a „vysílající“ země tímto procesem? 4) Jaké důvody vedou profesionální sportovce překročit hranice a jaké získávají zkušenosti během migrace (Maguire a Stead, 2000)?

Tato diplomová práce se ve svém výzkumu věnuje čtvrté zmíněné otázce a zaměřuje se na podstatu fenoménu migrace. Cílem této studie je tedy zkoumat, jak je období migrace v rámci Severní Ameriky vnímáno českými profesionálními hokejisty pomocí interpretací jejich vlastních zkušeností. Konkrétněji, z jakých důvodů se čeští hráči rozhodnout odejít do Severní Ameriky. S tím je spojená i problematika adaptace, pokud uvážíme i kulturní rozdíly mezi Českou republikou a Severní Amerikou, a jak může ovlivnit jejich výkony. Mimo to jsou zkoumány i rozdíly hokejového prostředí mezi jednotlivými zeměmi. Z těchto důvodů je v práci použita kvalitativní metoda polostrukturovaného dotazníku. Tato metoda dobře poslouží účelům studie, jelikož pomůže zmapovat a popsat podstatu zkušeností českých profesionálních hokejistů, kteří se rozhodli pokračovat ve své kariéře v zámorí.

Důvodem pro zpracování této diplomové práce je fakt, že je tato problematika málo prozkoumaná, avšak v dnešním světě sportu je více než aktuální. Dochází k migraci nejen na úrovni klubové, ale také mezinárodní. Věřím, že tato práce přinese nové a zajímavé poznatky v oblasti migrace českých hokejistů do zámoří, které budou přínosem i pro Český svaz ledního hokeje a napomůžou ve formování mládežnického hokeje do budoucna.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Je nutné pro lepší pochopení výzkumu vymezit určité pojmy, které popisují migraci a její vývoj, ale i pozadí českého hokeje na scéně NHL.

2.1 Historie a globalizace sportu

Co je to sport? Je to velmi důležitá součást našeho života. I pro ty, kteří sport v oblíbě nemají, či jej přímo nenávidí, je v současné době nemožné se od něj izolovat. Abychom sport specifikovali ne jen jako fyzickou aktivitu, soutěž nebo hru, lze vymezit šest charakteristik, které nám mohou poskytnout kompletnější a přesnější obrázek o dnešním sportu. První z nich je skutečnost, že každý druh sportu má daná konkrétní pravidla, která závodníka vedou k tomu, aby v rámci sportovního zápolení nepřekračoval hranice „fair play“. Druhou charakteristikou je vysoká úroveň organizace moderního sportu, jež má pevně daný systém fungování a strukturu. Třetím bodem je realita, že sport jakožto fyzická aktivita, zahrnuje i prožitek ze hry. Další charakteristikou moderního sportu je i důležitost dostupného vybavení a sportovních zařízení. Za páté, sport má vždy svůj začátek a konec a je nemožné předvídat, na které straně výsledku se sportovec či tým postaví – vítěz, nebo poražený. Poslední, byť neméně důležitá charakteristika je ta, že současný sport je závislý na paradoxu, tedy na kooperaci, ale i na konfliktu, který soutěžení přináší (Smith a Westerbeek, 2003).

Během antických olympiád byly sportovní hry a jejich pravidla unikátní záležitostí tehdejší kultury. Sport vznikl z náboženských a zápasnických rituálů prvobytných společností. Oslava velkých lovců, vojáků, vůdců a později vynikajících sportovců byla rozšířená napříč celým antickým světem. Antičtí Řekové (1000 př.n.l. – 100 př.n.l.) pořádali hry, sportovní události a festivaly k uctívání svých bohů. Například Olympijské hry byly pořádány za účelem úcty nejmocnějšího boha Zeuse. Za to sport v Římě (100 př.n.l. – 500 n.l.) byl přednostně používán k přípravě mužů na válku (Smith a Westerbeek, 2003).

Ve středověku (500 n.l. – 1400 n.l.) byly celostátní řecké a římské soutěže nahrazeny lokálními. Sportovní aktivity, kterým se tehdejší společnost věnovala, znázorňovaly její nerovnosti mezi vyšší a nižší třídou. Vládnoucí institucí tehdejší doby byla katolická církev, která uzpůsobila některé pohanské rituály k uctívání. Některé tyto ceremonie zahrnovaly i období míčových her, kdy přehazování balonu mělo symbolizovat souboj mezi dobrem a zlem (Smith a Westerbeek, 2003).

Začátkem 15. století se vlivem Renesančního hnutí (1400 – 1600) naprosto změnila společenská, politická a duševní tvář Evropy. Během renesance, která započala v Itálii, se umělci a intelektuálové stali méně závislími na středověké církvi a šlechtě. Muži pojali za své řeckou kalokagathii a započali obchody, které mimo jiné zahrnovaly sociální, intelektuální, umělecké, ale i sportovní aktivity. Pro lidstvo začal být důležitý kromě fyzického i mentální rozvoj. Naproti tomu protestantský reformátor John Calvin tvrdil, že věnování se lehkomyšlným aktivitám, jako je například i sport, může vést k nakažení lidstva jedem hříchu (Smith a Westerbeek, 2003).

Jelikož Calvin a jeho následovatelé byli v Anglii velmi vlivnými osobnostmi, výsledkem na tomto území byl odmítavý postoj ke sportu. Navzdory tomu, po krátkém čase začali ztrácet svůj vliv a jejich extrémní myšlenky přestaly být akceptovány běžnou společností. Veřejná zábava přestala být zakázána, a naopak na konci 17. století začaly veškeré místní sportovní aktivity prosperovat, jako nikdy dříve. To pokračovalo i během období Osvícenství (1700 – 1800), kdy se sportovním aktivitám začali věnovat lidé ze všech různých sociálních vrstev (Smith a Westerbeek, 2003).

Období, kdy se sport vymanil z područí církve a vojenství, je historiky nazýváno „sportifikací“. Jde o takzvané přebírání kulturních vzorů a symbolů ze sportovního života do dalších kulturních subsystémů. Sportifikace se začala objevovat, když se sportovní aktivity začaly rozvíjet ve standardizované, mezinárodně uznávané sporty. Populární sporty a jejich regulace se začaly formovat v Anglii, kde byl počáteční rozvoj moderního sportu součástí širšího společenského vývoje. Jinými slovy, civilizační procesy, které se objevují ve vývoji moderních národních států, mohou částečně vysvětlit sportifikaci rozvoje moderního sportu. Takový vývoj sportu je popsán v Tab. 1 (Smith a Westerbeek, 2003).

Tabulka 1: OBDOBÍ VÝVOJE MODERNÍHO SPORTU

Období	Sportovní odvětví
Před r. 1800	Jezdeckví, box, šerm, veslování, golf
1820 - 1830	Střelba, plachtařský sport
1840 - 1860	Baseball, fotbal, rugby, plavání
1860 – 1870	Atletika, lyžování, polo, cyklistika, kanoistika
1870 – 1880	Americký fotbal, tenis, badminton, hokej
1880 – 1900	Lední hokej, gymnastika, basketbal, volejbal, judo, stolní tenis, bowling, vzpírání, rychlobruslení
Po r. 1900	Korfbal, házená, squash, orientační běh, karate, aikido, tea kwon do

Zdroj: Westerbeek a Smith, 2003

Co je tedy globalizace? Globalizace je výzkumná oblast sociologie a předmět hlavní veřejné debaty. Globalizace je definována řadou různých sociálních procesů: rostoucí globální závislost mezi jednotlivci, skupinami a společnostmi; rostoucí globální pohyb lidí, zboží, obrazů a myšlenek; zvyšující se počet nadnárodních vazeb mezi státy, korporacemi a nevládními organizacemi; a zintenzivnění subjektivního povědomí veřejnosti o globální konektivitě, o společných zájmech, názorech a hodnotách napříč různými obory lidstva (Giulianotti, 2005).

Podle Robertsona je globalizace v nejobecnějším slova smyslu procesem, kdy se svět stává „jediným místem“ (Robertson, 1992). Přesto si nemyslí, že tento pojem „jediného místa“ vyžaduje kondenzaci jednotného systému. Kromě toho zdůrazňuje, že globalizace znamená rozvoj globální kultury. Vyhýbá se však názoru, že tato kultura je homogenní, ale odkazuje na „obecný způsob diskurzu o světě jako celku a jeho rozmanitosti“. Při diskuzi o vývoji globální kultury Robertson také vyjadřuje názor, že procesy globalizace nevedou k homogenitě, protože jsou poznamenány

heterogenními trendy a charakteristikami. Celkově lze říci, že globalizace je nejlépe chápána tak, že naznačuje problém formy, ve které se svět stává jednotným, ale v žádném případě není integrován (Robertson, 1992). Roudometof a Robertson (1995) tyto myšlenky dále rozvíjejí. Argumentují představou, že proces globalizace je fází kapitalistického vývoje a že ekonomická integrace nutně končí v kulturním míšení a přicházejí s následujícím závěrem:

„Kulturní homogenita a heterogenita jsou důsledky procesu globalizace. Ačkoli kulturní šíření může změnit místní zvyky a rysy, opakující se tradice umožňují zachovat, vytvořit nebo znovu vytvořit kulturní různorodost na místní úrovni“ (Robertson a Roudometof, 1995).

Aby bylo možné nastínit proces globalizace, který lidé v průběhu historie přijali jako součást celku světového systému, Robertson (1992) identifikuje pět hlavních fází (Maguire, 1999):

- 1) Během první fáze globalizace, která trvala od počátku 15. století až do poloviny 18. století, se objevilo několik důležitých směn, jako například: rozšíření katolicismu jako globálního náboženského systému, brzy rozvoj národních komunit, vznik světového mapování a představa o zdůrazňování myšlenek týkajících se jednotlivce a lidstva (Giulianotti, 2005)
- 2) Výchozí fázi, která trvala od poloviny 18. století do 70. let 19. století, doprovázel vznik myšlenky homogenního jednotného státu, mezinárodních vztahů a právních úmluv upravujících komunikační systémy a mezinárodní obchod. Dále byly rozvíjeny koncepce občanství a lidstva a objevily se první otázky neevropského zapojení do mezinárodní společnosti (Guilianotti, 2005).
- 3) Fáze rozmachu trvala od 70. let 19. století do poloviny 20. let 20. století a byla svědkem růstu globálních tendencí týkajících se národních společností. Za nejdůležitější se považovaly domácí a individuální identity. O této fázi svědčí růst globálního komunikačního systému, celosvětových agentur a vznik globálních sportovních soutěží. Navzdory tomu, že imigrace byla stále omezena, tak se mimoevropské společnosti dostaly do mezinárodní společnosti, zatímco vojenské konflikty se chopily globálních měření (Guilianotti, 2005).
- 4) „Boj – hegemonie“. Fáze, která probíhala v letech 1920 a 1960, zahrnovala vzestup války a vojenského napětí, jako je distribuce zdrojů a globální moc.

Aby se tyto konflikty zastavily a zavedly se zásady národní autonomie, byla založena formální správa OSN. Studená válka mezi západem a sovětským blokem se začala také projevovat ve sportu (Maguire, 1999).

- 5) Nejistota – fáze, která začala na koci šedesátých let 20. století a stále probíhá, se týkala vzrůstající ho počtu globálních institucí s vyšší mírou globálního uvědomění a vzniku problémů multikulturality a polyetnicity v pojetí světového občanství. S koncem studené války se globální systém stal více proměnlivým a islámské náboženství se stalo de-globalizující silou. Navíc se objevila rivalita mezi mezinárodními mediálními systémy (Giulianotti, 2005).

Pět fází globalizace identifikovaných Robertsonem vrhlo světlo na specifické změny ve vývoji moderních druhů sportu a pomohlo k jejich pochopení. Tyto sporty jako je kriket, fotbal, rugby, baseball a hokej byly globalizovány od svého založení v jednotlivých zemích (Maguire, 1999).

Houlihan (2003), jak je vidět v Tab. 2 uvádí pět různých dimenzí termínu „globalizace“, které aplikoval i na svět sportu. Konkrétně je označil jako internacionalizaci, liberalizaci, univerzalizaci, westernizaci/amerikanizaci a deterritorializaci.

Tabulka 2: DRUHY GLOBALIZACE

Globalizace jako proces	Příklady ve sportu
<p>Internacionalizace - odráží větší přeshraniční směny, zejména obchod, ale také pohyb osob a myšlenek mezi zeměmi</p>	<p>Obchod se sportovci, zvýšení počtu mezinárodních sportovních soutěží</p>
<p>Liberalizace, při níž vymizela vládní omezení přeshraničního podnikání a do značné míry odráží úsilí Světové obchodní organizace, na regionální úrovni úsilí Evropské unie a Severoamerické zóny volného obchodu</p>	<p>Dopad rozhodnutí Evropského soudního dvora týkajícího se přestupů hráčů (Bosmanovo pravidlo) a také liberalizace vlastnictví a vysílání přeshraničních televizních médií</p>
<p>Univerzalizace kultury, syntéza existujících kultur produkujících homogenní zážitek</p>	<p>Globální pokrytí olympijských her jak z hlediska počtu zúčastněných zemí (více zemí, než jsou členové OSN), tak počtu zemí, které přijímají televizní vysílání, což přispívá ke stále homogennějšímu sportovnímu konzumu</p>
<p>Westernizace/amerikanizace - sociální struktury modernity, kapitalismus, racionální - byrokracie, průmysl a reprezentativní demokracie, jsou rozšířeny po celém světě</p>	<p>Racionální - byrokratické sportovní struktury (ligy, písemná pravidla, statistiky), vědecký přístup k identifikaci a rozvoji talentů, specializace jak v oblasti hry, tak mimo ni (fyzioterapeuti, psychologové a dietologové atd.) a komercializace</p>
<p>Deteritorializace, kdy se prostorová organizace sociálních vztahů mění v důsledku dramatické změny v našem vnímání prostoru, umístění a vzdálenosti</p>	<p>Vývoj velkých skupin fanoušků anglických a skotských fotbalových týmů nejen mimo lokalitu klubů, ale i mimo státní hranice: živý přenos mezinárodních sportovních akcí</p>

Zdroj: Houlihan, 2003

Studiem výše uvedené tabulky, kterou upravil Scholte (2005), lze konstatovat, že každá z těchto dimenzí se odkazuje na ekonomické, politické a kulturní procesy. Zejména liberalizace dává přednost ekonomickým silám. Na druhé straně univerzalizace se zaměřuje spíše na úlohu kultury v globalizaci. Nakonec zbývající tři dimenze (internacionalizace, westernizace/amerikanizace a deterritorializace) ukazují na kombinaci ekonomických, politických a kulturních faktorů (Houlihan, 2003).

Jak již bylo zmíněno, hlavní směry globalizace jsou historické, politické, sociální a ekonomické. Všechny tyto aspekty jsou jasně demonstrovány například na moderních sportovních akcích jako je olympiáda. Olympijské hry se staly globální událostí. Počet zúčastněných zemí se od prvních moderních olympijských her, které se konaly v Aténách v roce 1896, rozrostl z 14 na 199 zemí na olympijských hrách v Sydney v roce 2000. To je historický aspekt. Ekonomicky, olympijské hry dokáží generovat obrovské zisky z celosvětových televizních obchodů, korporáčních sponzorství a prodeje lístků. Kulturní olympiáda posiluje celosvětovou interakci různých sportovních stylů a technik, modelů oblékání a sebevyjádření. Politicky, IOC (Mezinárodní olympijský výbor) je řízen mezinárodními elitami, které během olympiád povolují hostitelským národům globální komunikaci s diváky prostřednictvím různých médií. Sociálně, olympijské hry přitahují diváky a sportovce z celého světa, kteří debatují nad společnými tématy, které sdílejí (Giulianotti, 2005).

V současné době je moderní sport vázán na globální síť na sobě vzájemně závislých řetězců, které jsou poznamenány globálními toky a nerovnoměrnými mocenskými vztahy. Lidé z celého světa sledují satelitní vysílání anglických zápasů Premier League a Ligy mistrů Evropy. Jedná se o soutěže, kde hrají nejlepší hráči z Evropy, Jižní Ameriky a Afriky. Nike a Adidas jsou hlavními sponzory vybavení (míče, boty, dresy), které týmy používají a v mnoha případech ručně šité dětmi v Asii. Dál jsou tyto produkty distribuovány masovým trhům v největších městech Severní Ameriky a Evropy za značný zisk. Dále existuje mnoho nadnárodních organizací, které jsou zapojeny do výrobních a spotřebních fází globálního fotbalu. Známe příklady, kdy některé z nich vlastní mediální společnosti, stejně jako podíl ve fotbalových klubech (Sky TV). Tento fenomén byl pojmenován sociologem „globální mediální sportovní komplex“ (Bradley, Jarvie, Maguire a Mansfield, 2002).

Celkově lze říci, že při zkoumání globalizace jako procesu dochází ke dvěma závěrům. Zaprvé, musíme si uvědomit význam kulturních posunů z hlediska hloubky sociálního

začlenění a musíme se snažit vyhnout se příliš velkému významu změn v popularitě konkrétních klubů, sportů nebo událostí. Za druhé, ekonomické procesy a zájmy se ve sportu za posledních 25 let staly mnohem významnějšími než politické a kulturní směry. V současné době se populární sporty a velké sportovní akce zaměřují spíše na zvýšení svého soukromého zisku než na státní dotaci (Houlihan, 2003).

Globální toky v současné době představují různé dimenze: migraci, která zahrnuje pohyb jednotlivců po celém světě, jako jsou turisté, exulanti a zaměstnanci; technologické hledisko, které je založeno na toku dodávek produktů a služeb mezi zeměmi, které vyrábí na základě národní spolupráce; ekonomickou stránku, zaměřenou na zrychlený proud měnových procesů v mezinárodním měřítku; mediální rozměr, a to šíření toku informací, které jsou vytvářeny a dodávány novinami, televizí a především internetem; a konečně ideologický rozměr, který je charakterizován tokem sdílených hodnot, spojených se státními nebo protistátními ideologiemi a hnutími. Všechny tyto dimenze lze zaznamenat na konci sportovního vývoje 20. století. Proto nepřekvapuje, že nadnárodní migrace pracovníků ve sportovním světě byla nedávno a bude s největší pravděpodobností i nadále v budoucnu výrazným rysem globalizovaného sportu (Bradley, Jarvie, Maguire a Mansfield, 2002).

2.2 Migrace ve sportu

Migrace je považována za aspekt sociální změny, který je velmi důležitým, rozvíjejícím se fenoménem. Na základě toho jsou pokládány otázky, které mají za cíl zjistit, co vede lidi k tomu, aby se stěhovali z jedné země do druhé. Dále jaké typy lidí jsou více náchylné k migraci a jaké jsou jejich motivy, aby toto rozhodnutí učinily? Možnosti migrace se v průběhu let a desetiletí změnily. V dnešní době se zlepšily fyzické i technické podmínky, což značně usnadňuje rozhodnutí o migraci, zejména pokud má migrant finanční motivaci k pohybu. Objevily se také nové příležitosti pro migraci díky rozvoji moderní společnosti ve více profesionalizovaných oblastech (Olin a Penttila, 1994).

Svět profesionálního sportu se jeví jako příznivé prostředí pro migraci. Její kořeny se v mezinárodním měřítku rozšiřují: dobře zavedené sítě s podobnými sociálními pravidly a normami pro národní i mezinárodní soutěže a ligy vytvářejí velké příležitosti pro migraci. Přátelské prostředí, které instituce sportu vytváří, usnadňuje rozhodování o přechodu z jedné země do druhé a zahájení kariéry profesionálního sportovce.

Migrace pracovní síly ve sportu probíhá na třech úrovních: uvnitř národů, mezi národy, které se nacházejí na stejném kontinentu a mezi národy na různých kontinentech a polokoulích (Maguire, 1999). Podle Baleho a Maguireho (1994) jsou ve sportech, jako je americký fotbal, basketbal, kriket, lední hokej, lehká atletika a fotbal, rozpoznávány určité národní vzorce v pohybu sportovců (Maguire, 1999). Maguire a Stead (1998) studovali mezikontinentální migraci, kdy zkoumali migrační zkušenosti severovýchodních/skandinávských fotbalistů v anglických elitních ligách. Dalším příkladem intrakontinentální migrace je studie, kterou provedl Klein (1991), kde se zkoumá pohyb sportovců z Dominikánské republiky do amerických baseballových týmů. Identické příklady jsou identifikovány mezi zeměmi bývalého SSSR, kde sportovci ze zemí jako Ukrajina a Gruzie migrovali v rámci svého bývalého území.

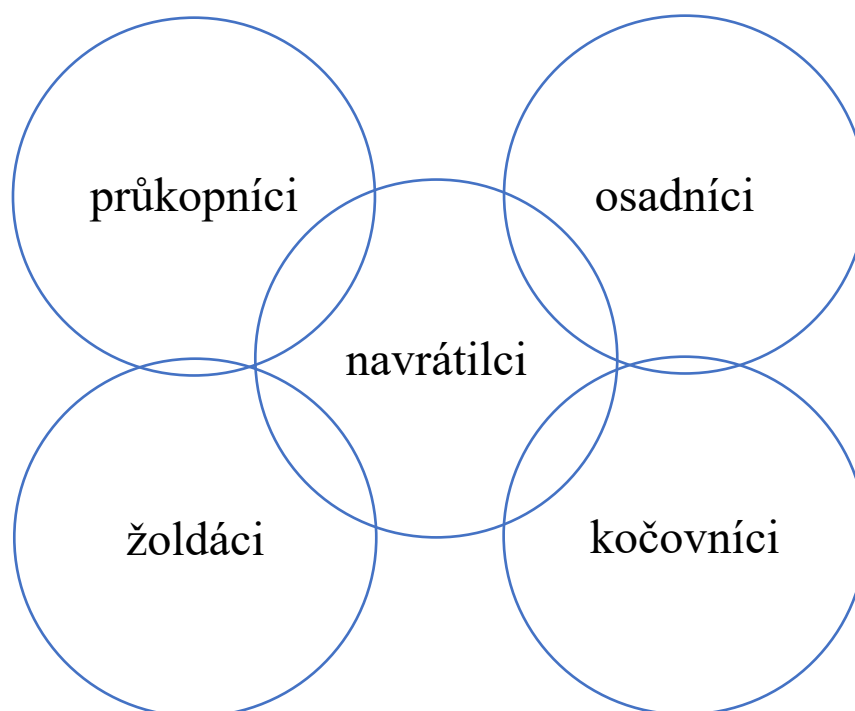
V dnešní době, kdy se lidé zaměřují na svobodné právo osoby na pohyb, často považují sportovní migraci za bezproblémový proces. Nicméně, sportovní "pracovní" migrace je spojena s bojem o moc, které reprezentuje svět globalizovaného sportu. Integrace přistěhovalce do nového prostředí s sebou nese spoustu změn v oblastech politických, kulturních, ekonomických a geografických, na které si sportovec musí zvykat. Kromě toho významnou úlohu v životě „nového“ migranta hrají tlaky, které pocházejí od vlastníků klubů, agentů, úředníků a masmédií (Falcous a Maguire, 2011).

2.2.1 Motivy migrace

Existují různé osobní motivy, které ovlivňují preference migranta. Proto je třeba definovat typologii sportovní migrace pracovních sil. Typologie uvedená na Obr. 1 osvětluje rozhodovací proces sportovců v rámci nadnárodního sportovního trhu. Typ migrantů označených jako „průkopníci sportu“ (pioneer) se vyznačuje vášní a horlivostí v propagaci předností „svého“ sportu. Přestupují do neznámého prostředí a jejich cílem je přilákat populaci k určité nové sportovní kultuře. Například studie Maguire (1996) zaměřená na migraci kanadských hokejistů do Británie slouží jako dobrý příklad „průkopnické“ činnosti. „Osadníci“ (settler) jsou dalším typem migrantů, jsou to ti přistěhovalci, kteří se po přestupu nakonec usídlí ve společnosti, kde působí. „Žoldáci“ (mercenary) upřednostňují zejména krátkodobě výhodné spolupráce, které vedou k zisku dobře placených smluv s několika týmy, jsou striktně motivováni penězi. Navíc se vyznačují malým nebo žádným spojením s místem jejich migrace. Na druhou stranu, motivy dalšího typu migrantů - „kočovníků“ (nomadic cosmopolitan) jsou více kosmopolitní. Maguire a Stead (1996) ve své studii zaměřené na zahraniční migraci

v anglickém kriketu naznačují, že tito migranti využívají svou sportovní kariéru k cestování, poznávají jiné kultury a užívají si role „outsiderů“, „cizinců“, nevydrží delší dobu v jednom klubu. A na konec jsou v procesu sportovní migrace identifikováni „navrátilci“ (returnee), kteří se zejména ke konci své kariéry vrací do rodné země. Lze tedy konstatovat, že osobní a profesní cíle migrantů jsou komplikované a mnohostranné. Proto se nabízí otázka, co je tak přitažlivé pro pohyb a sportovní kariéru v zahraničí (Maguire, 2008)?

Obrázek 1: TYPOLOGIE SPORTOVNÍ MIGRACE

Zdroj: Maguire, 1996

Studie migrace skandinávských fotbalistů do Anglie, kterou provedli Maguire & Stead (2000), přinesla několik otázek, a to: Hodnotí fotbaloví hráči migraci jako „vývojové“ období svého života? Považují migraci jako nutnost, která je lepší jako jednotlivce a pomůže jim vyvíjet se jako profesionální fotbalisté? Byly hlavní důvody pro migraci zaměřeny především na získání okamžitých hospodářských odměn nebo na přání „být nejlepší, co mohou být“? Na základě důkazů odvozených z jejich údajů dospěli Maguire a Stead k závěru, že navzdory tomu, že jsou si vědomi ekonomicky slabého charakteru skandinávských lig a finančních přínosů dostupných v Anglii, rozhodnutí o migraci bylo ovlivněno touhou a ochotou hráčů zažít život v různých kulturách (Maguire, 2008).

Za další objevující se problém, který ovlivňuje motivaci migrantů, je považován nedostatek příležitostí pro profesní rozvoj v některých domovských zemích sportovců. Při zkoumání pohybu elitních zámořských hráčů kriketu na anglickou půdu Maguire a Stead (1996) zdůrazňují, že nedostatek profesních příležitostí v mateřských zemích migrantů je pro ně hlavním motivačním faktorem pro migraci. Stejně jako například u fotbalových hráčů možnost otestovat své dovednosti na nejvyšší možné úrovni bývá vysoce ovlivňujícím faktorem jejich migrace. Lze tedy konstatovat, že ekonomická ocenění nejsou nejvýznamnějšími motivy migrací (Elliot a Maguire, 2008).

Ageergard a Botelho (2011) ve svém výzkumu týkajícím se migrace ženských fotbalistek do skandinávských zemí vzali v úvahu koncept „labor of love“ s cílem vyvinout nové aspekty a pochopení subjektivních a někdy iracionálních důvodů, které vedou hráče k překročení hranic. Byl použit kvalitativní výzkum k identifikaci motivů fotbalistek, které měly působit ve skandinávských zemích. Studie se zaměřila na ženské ligy Norska, Švédska a Dánska, kde rozmanitost hráček z řad migrantů reprezentuje Severní Ameriku a Afriku. Bylo dotazováno 8 hráček pocházejících z těchto dvou světadílů, které hrály v Dánsku, stejně jako byli dotazováni trenéři a majitelé klubů. Navíc byly dotazníky zaslány všem severoamerickým a africkým hráčkám ve Švédsku a Norsku. Výsledky výzkumu ukázaly, že hlavními důvody migrace jsou: (1) ekonomické zisky, (2) usazování v jiné zemi, (3) kulturní zkušenosti (kosmopolitismus) a (4) fotbalové ambice a zkušenosti. Některé z odpovědí z rozhovorů se však týkaly konceptu „love for the game“. Mnoho účastníků výzkumu odpovědělo, že láska ke skutečné hře je dovedla k migraci, ignorující otázky jako nízké platy, chladné klima a nové prostředí (Ageergard a Botelho, 2011).

Migrace demonstruje pohyb jednotlivců a sociálních skupin mezi dvěma společnostmi. Příležitosti, které nabízejí obě lokality, jsou porovnávány jednotlivci zapojenými do procesu migrace. Podle Jacksona (1986) neexistují velké rozdíly mezi sportovní migrací a nespportovní migrací (Jackson, 1986).

Elliot a Maguire (2008) také tvrdili, že existuje mnoho podobností mezi migrací sportovců a migrací vysoce kvalifikovaných pracovníků. Následně se domnívají, že prostřednictvím výzkumu mimo sociologii sportu by mohly být nedostatečně rozvinuté prvky této oblasti chápány rozsáhleji. Kromě toho naznačují, že výzkumníci v oblasti sportovní migrace i vysoce kvalifikovaní sociologové migrace by mohli mít prospěch z toho, že by zohlednili literaturu těchto dvou pojmů. Autoři inspirují ostatní výzkumníky v oblasti sportovní migrace a pracovní migrace k tomu, aby rozšířili svou vizi a hlouběji prozkoumali rychle se rozvíjející globální fenomén sportovní atletické migrace. (Elliot a Maguire, 2008)

Celkově lze na základě údajů získaných z typologií konstatovat, že motivace a zkušenosti sportovních migrantů jsou mnohotvárné. Politika, historie, ekonomie, geografie a kultura mohou hrát významnou roli při určování motivací sportovních migrantů a ovlivňování jejich zkušeností během procesu migrace. Z tohoto důvodu je nemožné zcela zachytit složitost migrace sportovní práce a dospět k závěru, že tyto pohyby se odehrávají v důsledku jediné motivace. Místo toho je třeba vzít v úvahu několik vzájemně provázaných procesů, jako je specifická migrační zkušenost, typologie sportovní pracovní migrace a globální sportovní figurace, aby se vytvořil více odpovídající obraz této problematiky (Maguire, 1999).

2.2.2 Migrační teorie

Následující teorie se koncentrují přímo na zákonitosti migrace jako takové či dokonce v na její specifickou část úzce související se zkoumaným tématem hokejové migrace.

Teorie sítí

Jedním z důležitých aspektů migrace zůstává, že ji výrazně formují a charakterizují sítě migrujících jednotlivců či jejich skupin. Philip Martin (2014) dokonce existenci sítí považuje jako jeden ze tří hlavních faktorů migrace (odstředivé síly, dostředivé síly a síťové faktory). Sítě vzdálené souvisí s teorií kumulativních příčin, kdy jeden migrující předává zpětně pozitivní informaci a podněcuje tak nepřímou k další migraci stejným směrem. Mohou tak vznikat lokální migrační proudy založené veskrze pouze

na zpětné vazbě. Je ovšem zřejmé, že se tato teorie nehodí pro výklad a mapování globálních toků, ale spíše jednotlivých migračních proudů či jejich svazků.

Migrace specializované pracovní síly

Mnohdy se také setkáváme s názorem, že migrace ve sportu není ničím jiným než migrací vysoce kvalifikovaných (specializovaných) pracovních sil (high skilled workers) a platí pro ni tedy i stejná pravidla a schémata. V mnoha oblastech jde opravdu o totožné procesy, vždyť součástí migrace ve sportu jsou i přesuny trenérů, funkcionářů, fyzioterapeutů, kde je shoda s migrací kvalifikovaných pracovníků ještě zřetelnější.

Závěrem lze říci, že sportovní pracovní migrace bezpochyby nabírá na síle a zdá se, že je úzce spjata se širším procesem globálního rozvoje sportu, ke kterému začalo docházet na konci dvacátého století. Rozvoj sportu je zase spojen s procesem zrychlené globalizace, který se rozvíjí přinejmenším od konce devatenáctého století a zahrnuje růst počtu mezinárodních sportovních těles, soutěží, turnajů a migračních hnutí. (Bale a Maguire, 1994).

2.3 Profesionalismus v týmových sportech

Dopad globalizace je patrný nejen z ekonomického hlediska. Například silně ovlivněna globalizací byla kultura. Ještě předtím, než se slovo „globalizace“ stalo trendem, hudba, umění, literatura i jazyky překročili své hranice. Ani sport „neunikl“ procesu globalizace, profesionální sport se neustále posouvá kupředu. Jeho pokrok je v posledních desetiletích s největší pravděpodobností nejrychlejším ze všech prvků kultury. Profesionální sport je vysílaný a popularizovaný ve sdělovacích prostředcích a překročil i tzv. virtuální hranice a stal se celosvětovým fenoménem (Smith a Westerbeek, 2003).

V posledních 20 letech byl sport ovlivněn obchodem a transformován na velký podnik. Sportovní organizace se proto zaměřují na maximalizaci svých zisků a tento princip využívají jako jádro svých strategií a činností. Samotný proces tak vedl ke vzniku sponzorství, televizních práv a dalšího. Komercializace se objevila také v rámci státních sportovních organizací. Během posledního desetiletí zaznamenaly tyto organizace velké kulturní a provozní posuny, neboť v rámci jejich řízení došlo k podnikovému přístupu. Na závěr je třeba zmínit, že růst komerčních aktivit byl vyvolán zvýšeným počtem sportovních, i těch profesionálních klubů (Houlihan, 2003).

Otázkou je, kdy to všechno začalo? Kdy se profesionální sport proměnil v multimilionový podnik? Někteří analytici se domnívají, že tento okamžik přišel v 90. letech spolu s Michaelem Jordanem, nebo dokonce s olympijskými hrami McDonald's v roce 1984 v Los Angeles. Pro ostatní to začalo již v roce 1975, kdy se zakladatel Mezinárodního managementu (IMG) Mark McCormack chlubil tím, že: „Máme zdaleka nejsilnější vliv na sport ve světě. Zítřka bychom mohli od základů proměnit jakýkoliv individuální sport - golf, tenis, lyžování“. Někteří lidé tvrdí, že začátek sportovního podnikání začal ještě dříve. Philip Wrigley, legendární majitel baseballového klubu, si v roce 1956 stěžoval, že: „Baseball je až příliš sportem na to, aby byl zároveň businesssem a příliš businesssem na to, aby byl sportem.“ Holandský fotbalový manažer Rinus Michels byl ještě méně nejednoznačný: „Fotbal je teď businesssem a business je obchod“ (Smith a Westerbeek, 2003).

Týmové sporty byly jádrem procesu nazvaného „profesionalismus ve sportu“. Vývoj dnešních profesionálních týmových sportů lze rozdělit do tří etap.

První etapa: Regulovaný profesionalismus

Profesionalizace týmových sportů začala v polovině 19. století. Byla výsledkem socioekonomického vývoje během průmyslové revoluce. Industrializace vytvořila urbanizovanou dělnickou třídu. Zvýšení platů a snížení pracovní doby poskytlo zaměstnancům více volného času a zároveň možnost utrácet více peněz. V důsledku toho došlo k rychlému nárůstu poptávky po diváckých sportech s vysoce kvalifikovanými sportovci. Díky tomu měli vysoce kvalifikovaní hráči možnost vydělávat si na živobytí sportem a věnovat se tréninku a hraní. A tak vznikl termín profesionální sportovec. Vytváření týmů a klubů vyžadovalo zásadní finanční investice, zejména pro ty, kteří chtěli koupit pozemky a vybudovat si vlastní stadion. Nutnost získat finanční prostředky znamenala, že kluby musely utvářet obchodních společností, přičemž počáteční podíl investorů na nich měl stejný podíl. Profesionalita vedla týmy k tomu, aby se proměnily v obchodní společnosti (Slack, 2004).

Druhá etapa: Deregulovaný profesionalismus

Přechod profesionálních týmových sportů z vysoce regulované komodity na komoditu volného trhu začal v poválečné době. V tomto přechodu hrál hlavní roli růst televize jako masového média. Živé přenosy i záznamy, které do domácností přiváděly sportovní zážitky, přinesly nové příležitosti pro profesionální týmové sporty. Zrodili

se “pohovkoví fanoušci”. Během šedesátých a sedmdesátých let vyžadovala sdružení hráčů ve vedoucích týmových sportech zrušení omezení týkajících se jejich vyjednávacích práv a zavedení volného jednání. Jejich žádosti bylo poprvé vyslyšeno v roce 1976, kdy se v hlavní baseballové lize objevila volná jednání a rozhodčí řízení. Jejich cíle bylo dosaženo v roce 1983, kdy byla v NBA (National Basketball Association) zavedena plná volná jednání. V anglickém profesionálním fotbalu byla v roce 1961 zrušena regulace týkající se maximálního platu. Zrychlení růstu mezd hráčů mělo dopady na profesionální týmový sport. Celkově byla éra deregulovaného profesionalismu nastartováním spirály platové ceny v profesionálním týmovém sportu. Týmy byly uzamčeny v začarovaném kruhu růstu platů, který je nutil účtovat vyšší ceny vstupenek a jejich vysílacích práv. Na druhou stranu, hráči využívali dále své zvýšené vyjednávací síly k prosazení ještě vyšších mezd. Deregulovaná profesionalita nevyhnutelně oslabil sportovní a finanční životaschopnost lig, neboť regulační mechanismy na ochranu kolektivních zájmů týmů byly postupně zbourány (Slack, 2004).

Fáze tři: Komericializace

Komericializace týmových sportů od konce 70. let do současnosti je výsledkem souhry vnitřní dynamiky průmyslu a vnějších změn životního prostředí. Změny v telekomunikačním a mediálním průmyslu vedly ke zvýšení poptávky po diváckých sportech. Zlepšení kabelového a satelitního vysílání vytvořilo nové platformy. Profesionální sport vstoupil do éry online předplatného a placené televize. Majitelé klubů se více zajímají o investiční fondy než jednotlivci.

Například, v profesionálním fotbalu v Anglii, změna vlastnictví ovlivňovala flotaci akciového trhu týmu jako veřejné společnosti na akciovém trhu. Zaměření na obchodní operace však nezajistilo finanční stabilitu. Nejtalentovanější atleti začali zosobňovat vysoce ziskový business a začali být zastupováni právními a finančními poradci, aby maximalizovali své vlastní zisky. Začal se dále zvyšovat začarovaný platový kruh v profesionálním týmovém sportovním průmyslu. Alan Sugar, bývalý předseda anglického fotbalového klubu Tottenham Hotspur, označil tento jev za „efekt švestek“. Zisky, které vznikají týmům velmi rychle odcházejí v podobě platů hráčů. Komerčnost proto v mnoha případech měla tendenci dále podkopávat sportovní a finanční životaschopnost lig tím, že zhoršovala nerovnováhu mezi týmy a zvyšovala počet konfliktů mezi hráči a týmy (Slack, 2004).

Hlavním cílem profesionálních sportovních lig je v současné době získávat zisky tím, že bude zobrazovat sport jako zábavu. I díky tomu jsou profesionální sporty považovány za nejzřejmější příklady podnikání ve sportu. Své kořeny má profesionální sport ve starověkém Řecku, kde existovala skupina profesionálních sportovců známých jako „athletai“. Byli dobře placeni, rekrutováni ze žoldnéřských armád a speciálně připravováni na brutální soutěž. Teprve v 19. století se profesionální sport začal vyvíjet vážně, přičemž boxeři a běžci začali být za své úsilí placeni. Jeden z prvních týmových sportů, který zaměstnával profesionály a založil v roce 1871 profesionální ligu, byl baseball. Král všech sportů-fotbal, který je dnes multimilionovým businessem, začal platit hráče ve Spojeném království od roku 1880 a v roce 1885 fotbalová asociace legitimizovala „profesionalitu“ (Houlihan, 2003).

Podle Chelladurai (1994) existují tři hlavní důvody, které dokazují, že profesionální sporty se staly zábavou. Prvním, který nastínil, je pojem „soutěž“, který spočívá v soutěži a nepředvídatelnosti výsledků. To jsou klíčové prvky sportovní zábavy. Tvrdí, že důležitou složkou „soutěže“ je úroveň excelence, kterou dosahují účastníci - čím vyšší je excelence, tím větší je hodnota zábavy. To je hlavní důvod, proč je profesionální sport přitažlivější než amatérský sport. Za druhé Chelladurai (1994) zdůrazňuje, že profesionální sport je „podívanou“. To dokazuje i fakt, že například během Olympijských her zahajovací a závěrečné ceremonie jsou nedílnou součástí celé akce, stejně jako například show během přestávek v basketbalu, fotbalu a rugby, které jsou základními součástmi moderních profesionálních sportů. Někdy jsou tyto show důležitější než samotná soutěž. Například zahajovací a závěrečné ceremonie olympijských her v Sydney v roce 2000 byly zcela vyprodány a měly nejvyšší hodnocení v TV. Třetím argumentem, který Chelladurai uvádí, je, že profesionální sport jako zábava poskytuje společenské místo, kde se lidé mohou scházet nejen kvůli soutěži a podívané, ale také pro společenské účely. Tato vlastnost se nejvíce týká v týmových sportů (fotbal, basketbal, baseball a rugby) (Chelladurai, 1994).

Závěrem lze říci, že sport již není řízen a organizován amatéry: jedná se o velký business, který za poslední dvě desetiletí rychle vzrostl a byl ovlivněn procesem komercializace. Komercialismus je hlavním tématem sportu od rozšíření profesionálního sportu v 19. století. Dnes se všechny sektory profesionálního sportovního průmyslu zabývají obchodními přístupy ke sportu. Sportovci, podpůrný personál (manažeři, trenéři, úředníci, mediální osoby, právníci a agenti) a majitelé klubů

získávají obrovské zisky z ochoty diváků platit za sledování svých oblíbených sportů a za nákup merchandisingu. Výsledkem je, že více sportovců může žít ze sportu, zdokonalovat své dovednosti, fyzickou kondici a může požadovat vyšší platy (Houlihan, 2003).

2.4 Lední hokej v České republice

Hokej se na území České republiky začal těšit oblibě už na přelomu 19. a 20. století. Jednalo se však o hru s až 11 hráči a kulatým míčkem, která nesla název bandy. O něco později se v Čechách začal objevovat sport dnešnímu hokeji podstatně bližší, který se od bandy lišil počtem hráčů, tvarem hřiště, ale i holí a podle země původu se mu říkalo kanadský hokej, zkráceně kanada. Mezinárodní federace pro kanadský hokej byla založena roku 1908 a nesla název Ligue Internationale de Hockey sur Glace (LIHG).

Již na počátku 20. Století v Praze existovalo nejméně 5 klubů, které pravidelně odehrávaly zápasy. První zápas, o kterém referoval tisk vyhrála Slavia Praha, která porazila Bruslařský závodní klub skórem 6:1.

První mezinárodní turnaj českých hokejistů odehráli v Chamonix v roce 1909. Celkem se zde objevilo 7 hráčů, kteří nastupovali v dresech pražské Slávie a jezdeckých rajtkách. Ačkoliv prohráli všechny 4 zápasy, v Čechách se stali středem zájmů a přezdívalo se jim Mušketýři s hokejkou. Mezi sedmičlenný tým patřili Gruss, Vindyš, Malý, Hammer, J. Fleischmann, Jarkovský a Palouš. Další mezinárodní turnaj, Mistrovství Evropy, odehráli Češi v roce 1911 v Berlíně a po výhrách nad Švýcarskem 13:0 a nad Německem 4:1 si připsali první místo.

Během několika následujících let český hokej začal nabírat na síle a sbírat další cenné kovy. Po sovětské okupaci v roce 1968 za období tzv. normalizace začal zejména při zápasech proti SSSR stmelovat národ a stal se pro mnoho lidí více než jen sportem.

Symbolem a vrcholem zlatého věku českého hokeje se staly Olympijské hry v Naganu v roce 1998, kde Čeští hokejisté vybojovali poprvé olympijské zlato. Dokázali přidat také hattrick v podobě vítězství Mistrovství světa od roku 1999 do roku 2001, což se před tím povedlo jen Kanadě a SSSR. Medailové úspěchy znova v lidech dokázali probudit národní hrdost (ceskyhokej.cz, nedatováno).

Nejvyšší domácí soutěží je v současné době Extraliga ledního hokeje, která byla založena v roce 1993. Od jejího vzniku existuje pouze 6 klubů, které ji hrají nepřetržitě,

a to jsou HC Sparta Praha, PSG Berani Zlín, HC Dynamo Pardubice, HC Škoda Plzeň, HC Verva Litvínov a HC Ridera Vítkovice. Jediným týmem z této šestice, který nedosáhl na mistra republiky je pouze ostravský tým HC Ridera Vítkovice. Naopak nejvíce titulů, celkem 6, dokázal vybojovat klub VHK ROBE Vsetín, který však v současné době působí v 1. lize, v druhé české nejvyšší soutěži ledního hokeje.

Současné složení týmů Tipsport extraligy ledního hokeje je zobrazeno na Obrázku 2.

Obrázek 2: TÝMY TIPSPORT EXTRALIGY LEDNÍHO HOKEJE

Zdroj: www.isport365.cz

2.5 Lední hokej v Severní Americe

Pravidla moderního ledního hokeje jsou připisovány kanadāanu Jamesi Creightonovi. První hra ledního hokeje s Creigjtonovými pravidly byla odehrána v roce 1875 v Montrealu v Kanadě. Zápas se konal na stadioně Victoria Skating Rink mezi dvěma devítičlennými týmy, včetně Jamese Creightona a několika dalších studentů McGillovy University. Místo míče nebo takzvaného “bungu” se hrálo s plochým kruhovým kusem dřeva.

První lední hokejový klub byl založen v roce 1877 na McGillově univerzitě a byl následovaný týmem s názvem Quebec Bulldogs, který byl založen v roce 1878 hokejovým klubem v Quebecu a týmem Montreal Victorias založeným v roce 1881 v Montrealu.

V roce 1880 se počet hráčů na každé straně hracího pole zredukoval z devíti na sedm. Naopak počet týmů rostl. První “mistrovství světa” v ledním hokeji se konalo v během zimního karnevalu v Montrealu v roce 1883. Tým McGill vyhrál turnaj a získal "Karnevalový pohár". Hra byla tehdy rozdělena na dva 30 minutové poločasy. Hráčské posty byly pojmenovány jako: levé a pravé křídlo, centr, rover, bod a krycí bod a brankář. Týmy, které v roce 1886 soutěžily na zimním karnevalu, odstartovaly organizaci Amatérské hokejové asociace Kanady (AHAC) a odehrály první sezónu, která byla plná výzev proti stávajícímu šampionovi - týmu McGillovy univerzity.

Lord Stanley Preston, generální guvernér Kanady, v roce 1888 poprvé navštívil zimní karnevalový hokejový turnaj v Montrealu a byl hrou ohromen. V roce 1892, kdy si všiml, že nejlepší tým Kanady nebyl odměněn žádnou trofejí a větším uznáním, rozhodl se koupit stříbrnou mísu, která se stala vítěznou cenou pro mistra turnaje. Dominion Hockey Challenge Cup (který se později stal známým jako Stanleyův pohár) byl poprvé udělen v roce 1893 Montrealskému hokejovému klubu - vítězům AHAC; a je nadále udělován každoročně šampionovi NHL. Do hokeje byla zainteresována i Stanleyho rodina. Syn Arthur pomáhal s organizací Ontario Hockey Association a dcera Isobel byla jednou z prvních žen, která hrála lední hokej.

V Kanadě je hokej sportem číslo jedna a je součástí národní kultury. Spousta škol v Kanadě, ale i v zejména severních částech USA je zaměřena na hokej. Z velké části se města snaží přispívat a pomoci mladým talentovaným hokejistům dostat se do univerzitní nebo juniorské hokejové ligy. Ale i přesto si hokej žádá velké oběti

i v rodinách mladých hokejistů, kterým je přizpůsobován chod domácnosti. Díky existenci velkého množství hokejových rodin však vyrůstají další talentovaní hráči, kteří budou mít šanci probojovat se do nejlepší hokejové soutěže světa (Bellis, 2019)

2.5.1 NHL

V současné době je nejprestižnější hokejovou soutěží Severní Ameriky a zároveň celého světa NHL (National Hockey League), která byla založena v roce 1917. Vzájemné zápasy odehrává 31 týmů z Kanady a Spojených států amerických. Nejvíce titulů za dobu existence soutěže získal tým Montreal Canadiens, a to celkem 24 vítězství. Současným držitelem titulu je klub St. Louis Blues, kterému se podařilo vyhrát poprvé v historii soutěže (nhlnews.cz, nedatováno)

NHL je v současné době tvořena dvěma konferencemi:

- Východní
- Západní

Konference se dále dělí na divize:

- Atlantická
- Metropolitní
- Pacifická
- Centrální

Počet týmů se v průběhu vývoje NHL měnil. V současné době je do východní konference zahrnuto šestnáct týmů a do konference západní týmů patnáct. Poslední přesun mezi konferencemi byl proveden v sezóně 2013-14, kdy se tým Detroit Red Wings a Columbus Blue Jackets po novu začlenily mezi týmy východní konference a naopak do západní konference se přesunul kanadský tým Winnipeg Jets (nhlnews.cz, nedatováno). Přehled rozmístění týmů, které aktuálně hrají NHL, je zobrazen na Obrázku 3.

Obrázek 3: TÝMY NHL

Zdroj: www.billssportsmaps.com

2.5.2 Draft NHL

Vstupní draft NHL je událostí, která se koná každým rokem dva až tři měsíce před začátkem nadcházející sezony za účelem výběru hráčů do týmů hokejové ligy National Hockey League. Vedení jednotlivých klubů si vyberají práva na talentované hráče, kteří by v budoucnu mohli obléknout dres jednoho z mužstev. Samotný draft má několik pravidel, podle kterých se řídí. Jedním z nich je právo pouze na amatérské hokejové hráče, kam spadají Severoameričané ve věku 18-20 let, ale mohou to také být hokejisté narození mimo Severní Ameriku, na jejichž věku nezáleží, nicméně do ligy vstupují poprvé. A nebo to jsou hráči, kteří jsou neomezeně volnými. Hráči, kteří se o místo ucházejí, mají již za sebou působení v jedné z juniorských, univerzitních nebo evropských lig (nhlnews.cz, nedatováno).

První draft proběhl 5. června v roce 1963 a od té doby je každoročně na programu NHL. Tuto událost poprvé hostil Hotel Queen Elizabeth v Montrealu v Kanadě, kde se draft odehrával i po dobu dalších 9 let. Svůj název změnil v roce 1979, až do té doby byl znám jako Amatérský draft NHL. Postupem času začal být zpřístupňován veřejnosti - poprvé se tomu tak stalo v roce 1980 a poprvé byl vstupní draft NHL televizí odvysílán v roce 1984 (nhlnews.cz, nedatováno).

Zpočátku mohl být draftován jakýkoliv amatérský hráč, který dosáhl věku 17 let a práva na něj nevlastnil žádný z klubů NHL. Věková hranice se posunula a od roku 1969 byl ke draftu způsobilý každý amatérský hráč mladší 20 let. Pravidla znova prošla změnou

v roce 1979, kdy byl draft nově povolen i hráčům, kteří již v profesionální soutěži nastoupili, což bylo zapříčiněno zánikem konkurenční hokejové ligy World Hockey Association. Hokejisté, kteří v této lize působili, tak nově mohli vstoupit do NHL od této doby se draft přejmenoval na Vstupní místo Amatérského (nhlnews.cz, nedatováno).

Odroku 1980 byla pravidla znova upravena a způsobilými ke draftu byli ti hráči, kterým bylo mezi 18 a 20 lety, ale také hráči narození mimo Severní Ameriku, kterým bylo i více než 20 let. Další úprava přišla v roce 1987 a trvala do roku 1991. Hráči, kterým bylo 18 a 19 let, mohli být vybráni pouze v prvních třech kolech draftu (nhlnews.cz, nedatováno).

V současné době severoameričtí hráči, kteří dovršili věku 18 let po 15. září a nebo nejsou starší než 20 let k 31. prosinci, mají nárok na výběr v rámci Vstupního draftu NHL v daném roce. Hráči nepocházející ze Severní Ameriky jsou způsobilí ke draftu, i když jsou starší 20 let, avšak draft musí předcházet podpis smlouvy (Fitzpatrick, 2019).

Hráč, který není do dvou let od Vstupního draftu podepsán týmem NHL, který si ho vybral, se znovu pro draft stává způsobilým za dodržení daných podmínek, mezi které patří například pravidlo, kdy hráč stále nesmí být starší než 20 let v době uvažovaného draftu. Hráči nad 20 let se stávají neomezeně volnými hráči (Fitzpatrick, 2019).

Tým, který nepodepíše smlouvu s hráčem, kterého draftoval v prvním kole, je vyřazen z výběru tohoto hráče v případném budoucím draftu, a ztrácí tak na něj veškerá práva. Avšak hráč, který byl draftován dvakrát, nicméně smlouvu ani jednou nepodepsal, se už znovu draftu účastnit nemůže (Fitzpatrick, 2019).

Speciální výjimkou jsou hráči NCAA, tedy univerzitní hokejové ligy. Týmy NHL si vyhrazují práva na vysokoškolského hráče do 30 dnů poté, co opustí vysokou školu (Fitzpatrick, 2019).

Čtrnáct týmu, které nebyly součástí play-off během předešlé sezóny NHL, získává výhodu, díky které mohou jako prvních čtrnáct týmů vybírat nové hráče v draftu Národní Hokejové Ligy. Kromě toho, že tyto týmy získaly v předcházející sezoně nejmenší počet bodů, jejich pořadí ve výběru nováčků je ovlivněno i loterií (Fitzpatrick, 2019).

Loterie se tedy týká týmů, které skončily v předchozím ročníku NHL na posledních 14 příčkách. V rámci loterie je pouze jeden vítězný tým. Tento tým získává právo na první výběr z hráčů, kteří jsou způsobilí k draftu. Zbývající týmy vybírají hráče v pořadí podle bodů, které získaly během základní části NHL. Počínaje rokem 2016 však loterie nově určuje první tři týmy, které budou v draftu začínat (Fitzpatrick, 2019).

Aktuální držitel Stanleyova poháru vždy vybírá jako poslední tým v pořadí, tedy na 31. místě a finalista play-off může vybírat hráče až jako 30. v pořadí. Na 29. a 28. pozici vybírají zbývající dva finalisté východní a západní konference (Fitzpatrick, 2019).

Pořadí pro výběr hráčů se dále odvíjí od zisku bodů v základní části, a tak nejnižší pozice postupně zaujímají vítězové jednotlivých divizí. Zbývající týmy tak logicky vybírají v pořadí od nejmenšího získaného počtu bodů po nejvíce nasbíraných bodů v základní části sezony NHL v předchozím roce (Fitzpatrick, 2019).

Od roku 1963 bylo vyráno 16 jedniček Amatérského draftu NHL a všichni pocházeli z Kanady. Od roku 1979 bylo v rámci Vstupního draftu vybráno 41 jedniček, kdy pouze 16 z nich nebyli Kanadčané. Tabulka 3 nabízí přehled nejlépe umístěných hráčů v draftu NHL od roku 1980.

Tabulka 3: JEDNIČKY DRAFTU NHL OD ROKU 1980 PO SOUČASNOST

Rok	Jméno hráče	Klub	Země	Rok	Jméno hráče	Klub	Země
1980	Doug Wickenheiser	Montreal Canadiens	Kanada	2000	Rick DiPietro	New York Islanders	USA
1981	Dale Hawerchuk	Winnipeg Jets	Kanada	2001	Ilja Kovalčuk	Atlanta Thrashers	Rusko
1982	Gord Kluzak	Boston Bruins	Kanada	2002	Rick Nash	Columbus Blue Jackets	Kanada
1983	Brian Lawton	Minnesota North Stars	USA	2003	Marc-Andre Fleury	Pittsburgh Penguins	Kanada
1984	Mario Lemieux	Pittsburgh Penguins	Kanada	2004	Alexandr Ovečkin	Washington Capitals	Rusko
1985	Wendel Clark	Toronto Maple Le	Kanada	2005	Sidney Crosby	Pittsburgh Penguins	Kanada
1986	Joe Murphy	Detroit Red Wings	Kanada	2006	Erik Johnson	St. Louis Blues	USA
1987	Pierre Turgeon	Buffalo Sabres	Kanada	2007	Patrick Kane	Chicago Blackhawks	USA

1988	Mike Modano	Minnesota North Stars	USA	2008	Steven Stamkos	Tampa Bay Lightning	Kanada
1989	Mats Sundin	Quebec Nordiques	Švédsko	2009	John Tavares	New York Islanders	Kanada
1990	Owen Nolan	Quebec Nordiques	Kanada	2010	Taylor Hall	Edmonton Oilers	Kanada
1991	Eric Lindros	Quebec Nordiques	Kanada	2011	Ryan Nugent-Hopkins	Edmonton Oilers	Kanada
1992	Roman Hamrlík	Tampa Bay Lightning	Česko	2012	Nail Jakupov	Edmonton Oilers	Rusko
1993	Alexandre Daigle	Ottawa Senators	Kanada	2013	Nathan MacKinnon	Colorado Avalanche	Kanada
1994	Ed Jovanovski	Florida Panthers	Kanada	2014	Aaron Ekblad	Florida Panthers	Kanada
1995	Bryan Berard	Ottawa Senators	USA	2015	Connor McDavid	Edmonton Oilers	Kanada
1996	Chris Phillips	Ottawa Senators	Kanada	2016	Auston Matthews	Toronto Maple Leafs	USA
1997	Joe Thornton	Boston Bruins	Kanada	2017	Nico Hischier	New Jersey Devils	Švýcarsko
1998	Vincent Lecavalier	Tampa Bay Lightning	Kanada	2018	Rasmus Dahlin	Buffalo Sabres	Švédsko
1999	Patrik Štefan	Atlanta Thrashers	Česko	2019	Jack Hughes	New Jersey Devils	USA

Zdroj: www.nhlnews.cz

Stát se jedničkou draftu, je slibným začátkem úspěšné kariéry pro hokejisty v NHL, nicméně nemenším úspěchem je umístění se v prvním kole výběrů. Jako jedničky byli vybráni pouze dva čeští hráči, a to Roman Hamrlík ze Zlína, kterého si vybral tým Tampa Bay Lightning a Patrik Štefan, kterého si zvolil klub Atlanta Thrashers. Nicméně českých hráčů, kteří se umístili v draftu v prvním kole, bylo mnohem víc, a to celkem 45. Jejich přehled nabízí Tabulka 4.

Tabulka 4: ČEŠI V PRVNÍM KOLE DRAFTU NHL

Pozice v draftu (Rok)	Jméno	Klub	Pozice v draftu (Rok)	Jméno	Klub
1. (1992)	Roman Hamrlík	Tampa Bay Lightning	14. (2000)	Václav Nedorost	Colorado Avalanche
1. (1999)	Patrik Štefan	Atlanta Thrashers	16. (2002)	Jakub Klepiš	Ottawa Senators
2. (1990)	Petr Nedvěd	Vancouver Canucks	16. (2018)	Martin Kaut	Colorado Avalanche
3. (1994)	Radek Bonk	Ottawa Senators	17. (1981)	Jiří Dudáček	Buffalo Sabres
4. (1999)	Pavel Brendl	New York Rangers	17. (1996)	Jaroslav Svejkský	Washington Capitals

4. (2000)	Rostislav Klesla	Columbus Blue Jackets	17. (1998)	Martin Škoula	Colorado Avalanche
5. (1984)	Petr Svoboda	Montreal Canadiens	17. (2004)	Marek	St. Louis Blues
5. (1990)	Jaromír Jágr	Pittsburgh Penguins	17. (2005)	Martin Hanzal	Phoenix Coyotes
6. (2003)	Milan Michálek	San Jose Sharks	17. (2012)	Tomáš Hertl	San Jose Sharks
6. (2015)	Pavel Zacha	New Jersey Devils	18. (1992)	Martin Straka	Pittsburgh Penguins
6. (2018)	Filip Zadina	Detroit Red Wings	18. (1995)	Petr Sýkora	New Jersey Devils
7. (2004)	Rostislav Olesz	Florida Panthers	19. (2002)	Jakub Koreis	Phoenix Coyotes
7. (2007),	Jakub Voráček	Columbus Blue Jackets	19. (2002)	Jakub Kindl	Detroit Red Wings
9. (2002)	Petr Tatíček	Florida Panthers	20. (1991)	Martin Ručinský	Edmonton Oilers
9. (2004)	Ladislav Šmíd	Anaheim Mighty Ducks	21. (1992)	Libor Polášek	Vancouver Canucks
10. (1989)	Robert Holík	Hartford Whalers	21. (2017)	Filip Chytil	New York Rangers
10. (1995)	Radek Dvořák	Florida Panthers	22. (2001)	Jiří Novotný	Buffalo Sabres
10. (2006)	Michael Frolík	Florida Panthers	22. (2004)	Lukáš Kašpar	San Jose Sharks
12. (2017)	Martin Nečas	Carolina Hurricanes	23. (1998)	Milan Kraft	Pittsburgh Penguins
13. (2001)	Aleš Hemský	Edmonton Oilers	24. (2001)	Lukáš Krajíček	Florida Panthers
13. (2006)	Jiří Tlustý	Toronto Maple Leafs	25. (1998)	Jiří Fischer	Detroit Red Wings
13. (2012)	Radek Faksa	Dallas Stars	25. (2014)	David Pastrňák	Boston Bruins
13. (2014)	Jakub Vrána	Washington Capitals	26. (1999)	Martin Havlát	Ottawa Senators
13. (2015)	Jakub Zbořil	Boston Bruins			

Zdroj: www.nhlnews.cz

2.6 Hokejové velmoce v NHL

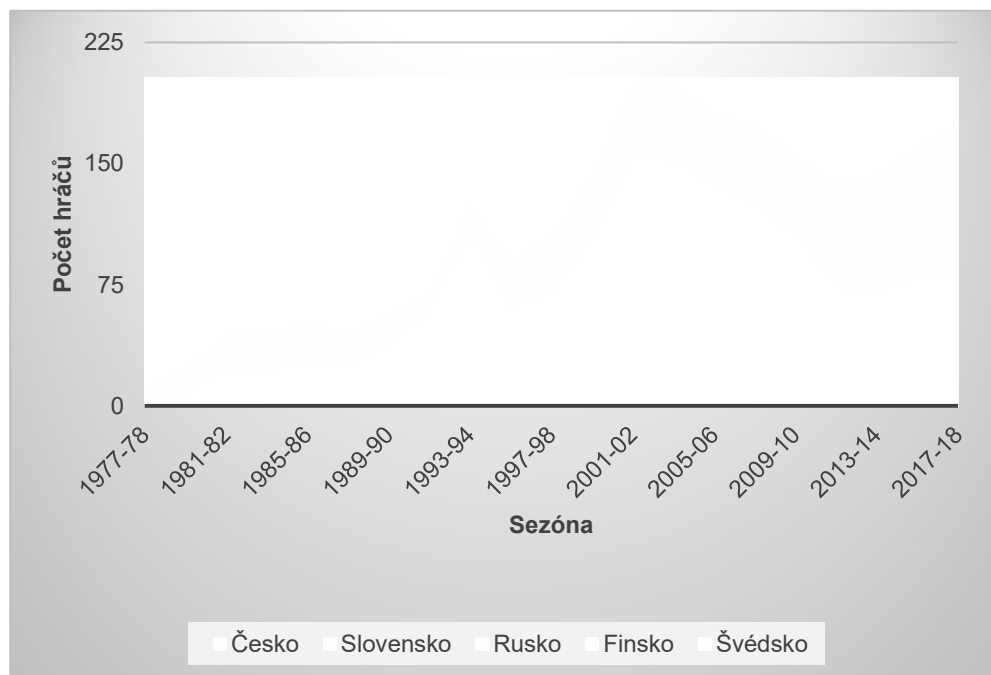
Největší podíl hráčů po Američanech a Kanadanech tvoří Češi, Fini, Rusové, Slováci a Švédí. Na Grafu 1 lze porovnat rozdílnosti v počtu hokejistů z uvedených zemí hrajících v NHL v jednotlivých sezónách v letech 1977 až 2012 (QuantHockey.com, 2018). Zastoupení hráčů z Evropy nebylo až do roku 1990 příliš vysoké. Největší podíl, zaujímali hráči z Finska a Švédska, což souviselo i s politickou situací v tehdejším Československu a Sovětském svazu.

Situace se rychle začala měnit s příchodem 90. let, kdy začalo do NHL proudit velké množství evropských hráčů. Hned od začátku devadesátých let však začíná expanze evropských hráčů do NHL, a rostoucí trend se zastavil až v roce 2004. V tomto roce v NHL hrálo 270 hráčů z evropských hokejových velmocí, zatímco v roce 1990 to bylo pouze 63 hráčů. Na rostoucích číslech měli největší podíl hokejisté z České republiky a Ruska, kteří měli dříve cestu do NHL znesnadněnou. Naopak nejmenší zastoupení měli slovenští hráči.

Následovala výluka a zrušení sezóny v roce 2004-2005 a v sezóně navazující v letech 2005-2006 se začal počet evropských hokejistů v severoamerické lize snižovat. Ubyla necelá šestina hráčů z evropských hokejových velmocí, na čemž se nejvíce podíleli hokejisté z Česka, Ruska a Slovenska. Pokles počtu Finů a Švedů byl markantnější až v sezónách 2010-2011 a 2011-2012. Jednou z příčin byl i vznik KHL a její rostoucí význam v hokejovém světě.

V současné době draftům vévodí Švédsko, a to i díky skvělé práci s mládeží, která zaznamenává úspěchy na mezinárodním poli. Naopak překvapivě ruským hokejistům nedávají kluby v NHL takovou přednost, jelikož se s rostoucí silou KHL obávají, zda-li by se opravdu do zámoří přesunuli.

Graf 1: ZASTOUPENÍ HRÁČŮ EVROPSKÝCH HOKEJOVÝCH VELMOCÍ V NHL V OBDOBÍ 1977-2018

Zdroj: QuantHockey.com, 2018

2.7 Češi v NHL

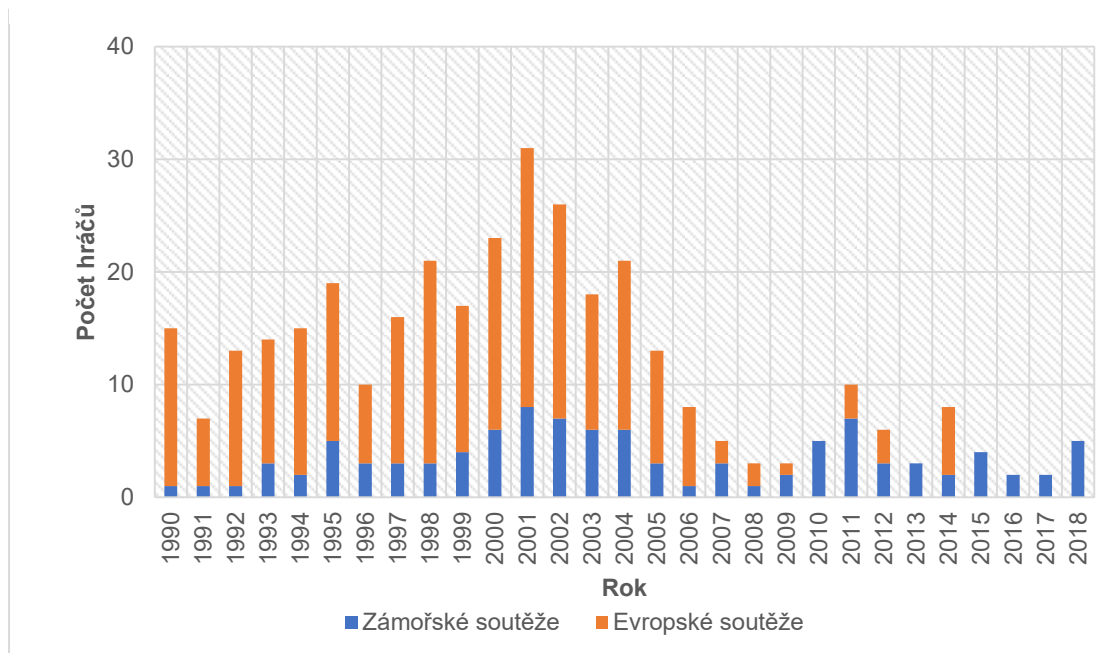
Historicky prvním draftovaným českým hokejistou byl v roce 1978 Ladislav Svoboda. Do roku 2018 bylo draftováno celkem 428 českých hokejistů, kdy soutěžní zápas v NHL z nich odehrálo 217 hráčů. Nejúspěšnějším ročníkem byl pro Českou republiku rok 2001, kdy bylo draftováno celkem 31 hráčů a za historii NHL se dva Češi dokonce dočkali té pocty, že byli vybráni jako první – v roce 1992 to byl Roman Hamrlík a v roce 1999 Patrik Štefan (NHL.cz, 2018).

O tom, že vrcholem českého hokeje byl přelom tisíciletí, svědčí kromě největšího počtu draftovaných hráčů i tři zlaté medaile z hokejového mistrovství světa seniorů a dvě zlaté medaile juniorů. Češi byli bezpochyby vysoce žádanou komoditou.

Naopak nejslabší období z pohledu draftovaných hráčů český hokej zaznamenal v roce 2008 a 2009, kdy byli vybráni pouze 3 hráči. Je však nutno odhlédnout od období před rokem 1990, jelikož přesun do zámoří byl českým hráčům stížen politickou situací (NHL.cz, 2018).

Z Grafu 2 lze vyčíst jak bohaté nebo chudé byly drafty pro české hráče od roku 1990 až do současnosti. Trendem ve většině případů byl odchod hráčů z evropských soutěží, než z těch zámořských. Zlom přišel s rokem 2007, kdy většina hráčů přešla do NHL ze zámořských soutěží.

Graf 2: POČET DRAFTOVANÝCH ČESKÝCH HOKEJISTŮ DO NHL V LETECH 1990-2018

Zdroj: nhl.cz, nedatováno

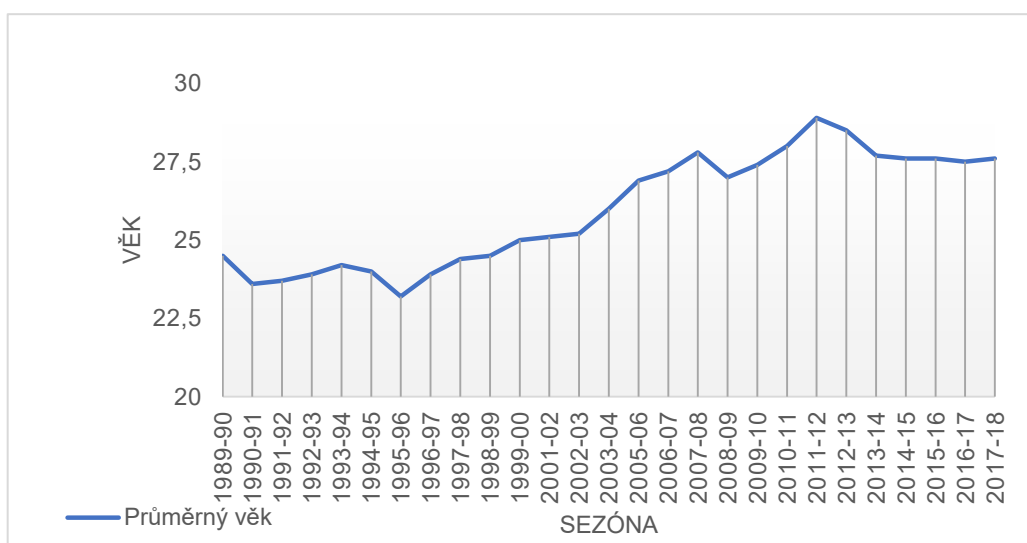
2.7.1 Věkový průměr

Pomocí prostého aritmetického průměru byl spočítán průměrný věk českých hokejistů, kteří odehráli alespoň jedno utkání v jednotlivých sezónách od roku 1998 do roku 2018. Začátek 90. let přinesl oproti předcházejícímu období snížení věkového průměru díky uvolnění politické situace v České republice a možnosti odchodu více hráčů do zámoří. Na Grafu 3 je vidět jak průměrný věk hokejistů klesal až do roku 1995, kdy bylo zaznamenáno historické minimum, a to 23,2 let. Omlazení s sebou přinesl příchod mladíků okolo 20 let, ke kterým patřil například Patrik Eliáš, Petr Sýkora nebo Václav Varaďa (nhl.cz, nedatováno).

Následně průměrný věk začal opět zpozdolna stoupat a růst se zpomalil až na přelomu tisíciletí, kdy úspěch zažívali juniorští hokejisté, kteří ve velkém začali přicházet do NHL, avšak spousta z nich v zámoří příliš neuspěla. Po dlouhodobém růstu byl další pokles průměrného věku hráčů zaznamenán v sezóně 2008-09, čemuž pomohla částečná obměna generací. Jednalo se o silnější ročník v příchodu mladých hráčů do zámoří a zároveň došlo k odchodu spousty hráčů starších 30 let.

Nicméně dostatečně velká náhrada za talentované hráče narozené v 70. letech nepřišla, a tak průměrný věk neustále stoupal až do sezóny 2011-12, kdy bylo dosaženo maxima - 28,9 let. Další výraznější omlazení bylo zaznamenáno v sezóně 2013-14 s příchodem talentovaných mladíků - Davida Musila, Andreje Nestrašila, Davida Pastrňáka, Jiřího Sekáče, Petra Straky a Dominika Uhera.

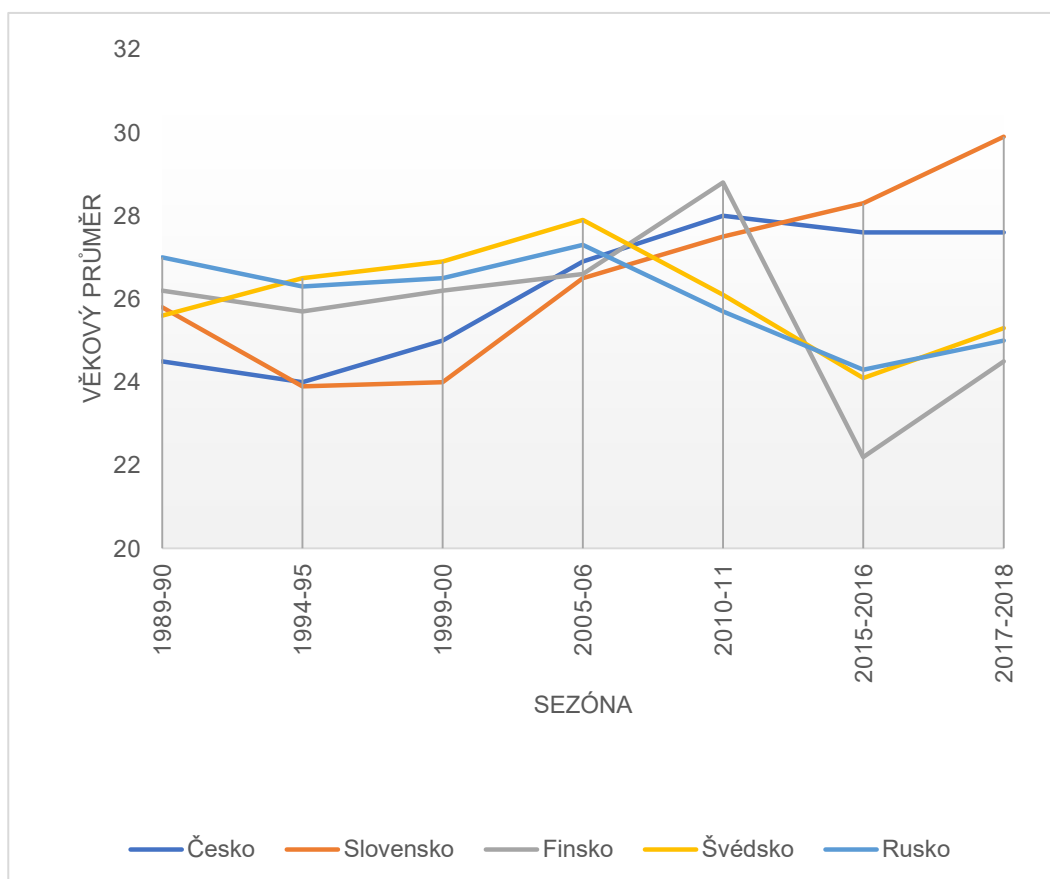
Graf 3: PRŮMĚRNÝ VĚK ČESKÝCH HOKEJISTŮ 1989-2018

Zdroj: nhl.cz, nedatováno

Z Grafu 4 je patrné, že v porovnání s ostatními hokejovými velmocemi v NHL se generační obměna daří zejména Finsku, Švédsku a Rusku. Zatímco na začátku 90. let kralovala Česká republika, v roce 2010 už bylo všechno naopak. V tom se odráží práce s mládeží, která v Čechách nebo na Slovensku v posledních letech zaostává za ostatními zeměmi. V současné době nejnižší věkový průměr hokejistů mezi evropskými hokejovými velmocemi v NHL drží Finsko, a to 24,5 let. Následuje Rusko (25), Švédsko (25,3), Česká republika 27,6 a Slovensko (29,9) (quantohockey.com, nedatováno).

Graf 4: VĚKOVÝ PRŮMĚR HRÁČŮ EVROPSKÝCH HOKEJOVÝCH VELMOCÍ V NHL

Zdroj: *quantohockey.com, nedatováno*

2.7.2 Mzdový průměr

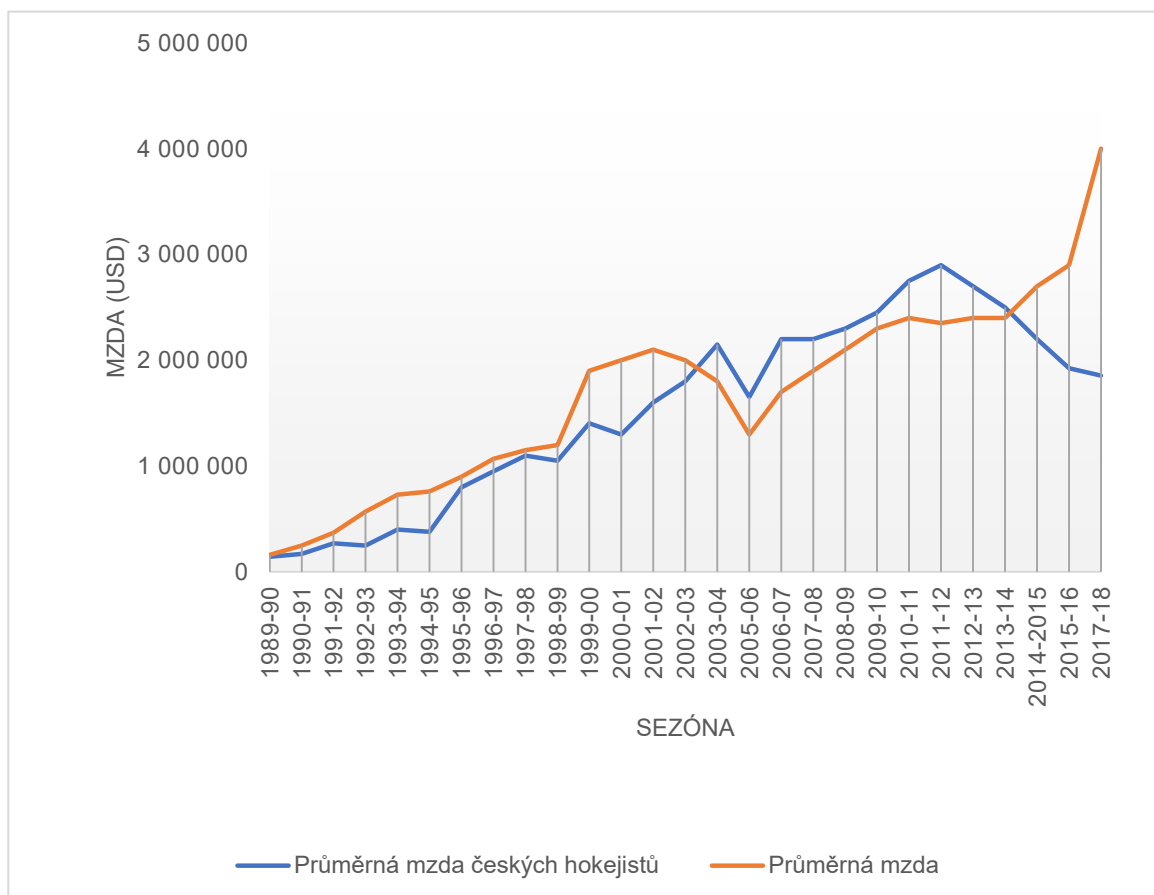
Jedním z hlavních faktorů pro migraci sportovců, jak bylo zmíněno v podkapitole 2.2, jsou peníze. Mzda hokejistů v NHL začala být zveřejňována od sezóny 1989-90, což vedlo k spirálovitému růstu mezd a později ke mzdovým stropům, které byly zavedeny po výluce v roce 2004-05 (spotrac.com, nedatováno).

Do výpočtů byly zahrnuty mzdy hokejistů, kteří v NHL odehráli alespoň 1 zápas v dané sezóně. Na Grafu 5 je vidět rostoucí trend průměrné mzdy až do roku 2012, což bylo zapříčiněno zejména již zmíněným zveřejňováním mezd od roku 1989, což také souviselo s obměnou v čele NHLPA, ale i uvolněnou politickou situací, kdy se mohlo více talentovaných hráčů přesunout do zámoří. Dále rostly zisky týmů, které si následně mohly dovolit lépe platit hráče, ale také sílil vliv agentů.

Nejlépe placeným českým hráčem v sezóně 1989-90 byl Petr Svoboda, jehož roční mzda činila 258 990 USD. Průměrná částka mzdy českých hokejistů se rovnala 142 609 USD. Maxima bylo dosaženo v sezóně 2011-12, kdy nejlépe vydělávajícím českým hokejistou byl Martin Erat s roční mzdou 6 000 000 USD a kdy se průměrná mzda rovnala necelým 2,8 mil. USD a čeští hokejisté tak vydělávali v průměru více než zbytek NHL, jelikož průměrná mzda se pohybovala okolo 2,4 mil. USD. Ve srovnání s celkovým mzdovým průměrem v NHL se v dalších letech průměrný plat českých hokejistů začal snižovat. V poslední odehrané sezóně roční kontrakt zajistil nejvyšší mzdu Jakubovi Voráčkovvi, ta dosáhla výše 8 250 000 USD a průměrná mzda poklesla na necelé 2 mil. USD (quanthockey.com, nedatováno).

Nicméně po zrušení ročníku 2004-05 NHL zaznamenala snížení hráčských mezd, což souviselo se zavedením mzdových stropů. Průměrná mzda českých hráčů tehdy klesla o necelých 400 000 USD ve srovnání se sezónou 2003-04. Specifický pokles můžeme zaznamenat i v roce 1994-95, kdy se odehrála pouze polovina sezóny a hráči tak dosáhli na necelých 58 % svých nasmlouvaných mezd. Pokles je znatelný i okolo přelomu tisíciletí, kdy do NHL přišlo spoustu mladých hráčů, kteří neměli tolik lukrativní smlouvy a snížili tak i celkový mzdový průměr českých hráčů (quanthockey.com, nedatováno).

Graf 5: PRŮMĚRNÁ MZDA ČESKÝCH HOKEJISTŮ V NHL V LETECH 1989-2018

Zdroj: markerzone.com, nedatováno

3 CÍLE A ÚKOLY

Hlavním cílem diplomové práce je zmapovat a zhodnotit vývoj migrace českých hokejistů do zámoří v rámci NHL od roku 1990. Důležité je identifikování faktorů migrace, k čemuž poslouží zejména dotazníkové šetření mezi aktivními, ale i bývalými hráči NHL. Dále bude možné pomocí analýzy sekundárních dat tyto faktory analyzovat, také popsat historický vývoj migrace a porovnat zastoupení českých hráčů v NHL s ostatními národnostmi. Dalším cílem, který považuji za nutný, je objasnění pojmů týkajících se migrace obecně a migrace ve sportu. Dále představení hokeje v České republice i v Severní Americe.

Jednotlivými úkoly práce jsou:

- představení českého hokeje
- představení NHL
- vymezení základních pojmů souvisejících s danou problematikou
- sestavení dotazníku a dotazníkové šetření
- identifikování a analýza faktorů migrace
- zhodnocení vývoje migrace

4 METODOLOGIE

V diplomové práci je uplatňován kvalitativní výzkum, který předchází výzkumu kvantitativnímu. Oba druhy výzkumu se doplňují, jelikož kvalitativní výzkum pomáhá porozumět zkoumané problematice a kvantitativní výzkum testuje validitu tohoto porozumění.

4.1 Kvalitativní výzkum

Kvalitativní výzkum může nést také přívlastky jako konstruktivistický, naturalistickým, interpretativní nebo reflexivní. Dismanem (2000) bývá nazýván jako nenumerické šetření, které je následováno mimo jiné interpretací sociální reality. Hendl (1999) uvádí, že kvalitativní přístup se zabývá důkladným (hloubkovým) poznáním zkoumaného sociálního jevu a napomáhá vytvořit celkový obraz zkoumaného problému, snaží se porozumět lidem a jejich chování v průběhu jednotlivých sociálních jevů a událostí v daných situacích. Hlavním cílem je vytváření nových teorií.

Tomuto typu výzkumu, který vychází z induktivní logiky, předchází sběr dat, na základě kterých jsou hledány pravidelnosti a výzkumník může z vypořádaných skutečností formulovat nové hypotézy a teorie (Disman, 2000).

K výhodám kvalitativního přístupu v porovnání s výzkumem kvantitativním patří jeho pružnost a menší roztržitost. O dalším postupu výzkumu se dá rozhodovat i v jeho samotném průběhu. A stejně tak lze měnit nebo vytvářet nové hypotézy a výzkumné otázky (Hendl, 2005).

Kvalitativní výzkum se dle Dismana (2000) vyznačuje tím, že se dotýká malého množství případů, ty jsou avšak studovány podrobně do detailů a důraz se klade na mnoho jejich vlastností. Jelikož dochází k redukci studovaných jedinců, výsledky výzkumu se mohou obtížně generalizovat na celou populaci.

Hendl (2005) konkretizuje za jakých okolností je kvalitativní výzkum využíván:

- Je-li potřeba zjistit, jak populace prožívá studovaný problém
- Výzkumník nemá o studované problematice dostatečnou předběžnou znalost
- Jako předvýzkum pro kvantitativní výzkumnou akci.

K základním metodám kvalitativního výzkumu, jak uvádí Disman (2000), patří např. zúčastněné pozorování, nestandardizovaný rozhovor, analýza osobních textů či dokumentů. Nicméně v této práci je kvalitativní výzkum zpracován netradičně, a to pomocí dotazníkového šetření, které je obecně považováno za metodu kvantitativní. Avšak vzhledem k výzkumnému souboru je tato metoda vyhovující z hlediska realizovatelnosti.

4.2 Kvantitativní výzkum

Kvantitativní výzkum nese názvy i jako tradiční, pozitivistický, experimentální nebo empiricko-analytický výzkum. Podstatou je mapování vztahů mezi dvěma či více proměnnými. Zatímco kvalitativní výzkum je založen na indukční logice, kvantitativní výzkum vychází z deduktivního uvažování – na začátku jsou položeny hypotézy a teorie a jejich platnost je dále testována a dokazována pomocí sesbíraných dat. Hlavním cílem je tedy ověřování jejich platnosti (Disman, 2000).

Z pohledu kvantitativní výzkumníka, jak říká Hendl (1999), sociální realita existuje nezávisle na jeho osobnosti. Stává se nezúčastněným pozorovatelem, drží si odstup od dané situace a snaží se o její popis. Projev lidského chování je dle něj předurčený a tedy měřitelný a předpověditelný. Kvantitativní výzkumy se zabývají vysokým počtem případů, ovšem jsou jen málo studovány do hloubky. Oproti kvalitativnímu výzkumu se omezuje množství sledovaných proměnných a jejich vzájemných vztahů. Výsledky jsou však jednoduše zobecnitelné na celou populaci.

Kvantitativní výzkum je využíván v těchto situacích (Hendl, 2005):

- Pokud je potřeba generalizovat naše nálezy na populaci jedinců
- Pokud je cílem testování hypotéz
- Jsme-li s dostatečnou jistotou schopni říci, které proměnné jsou podstatné pro studovaný problém a že žádná z důležitých proměnných nebyla opomenuta
- Pokud to, jak zkoumaní lidé interpretují studovaný problém, nemá pro nás prvořadou důležitost

Mezi nejčastější metody sběru dat kvantitativního výzkumu patří např. experiment, statistické šetření, obsahová analýza či strukturované pozorování (Hendl, 2005). Z těchto metod je v práci nejvíce využíváno obsahové analýzy a jednotlivých

statistických šetření, které napomáhají analyzovat faktory migrace českých hokejistů do zámoří.

4.3 Sběr dat

Ve výzkumech se k získání dat používá několik metod, jejichž členění a pojmenování se liší dle jednotlivých autorů. Jedno z takových rozdělení uvádí Hendl (2005):

- testy,
- biomedicínská a fyzikální měření,
- dotazníky,
- rozhovory,
- pozorování,
- sběr sekundárních dat.

a. Testy

Za pomoci této metody jsme schopni zkoumat definované charakteristiky osoby nebo objektu. Během takového měření určíme nějaké dimenze, kvantity, kapacity nebo stupně něčeho. Můžeme tak přiřadit symboly nebo čísla osobám, objektům nebo událostem za užití určitých pravidel (Hendl, 2005).

Testů bývá v kvantitativním výzkumu využíváno pro zaznamenání postojů, osobnostních rysů, schopností a dovedností, a proto je pro tuto diplomovou práci nevhodná.

b. Biomedicínská a fyzikální měření

Měření se využívají ke zkoumání biomedicínských vlastností. Pro tento druh výzkumu jsou obvykle zapotřebí speciální technické prostředky a vybavení. Měření mohou provádět také pouze správně zaškolené osoby (Hendl, 2005).

Vzhledem k charakteru výzkumu této diplomové práce nebude tato metoda využita.

c. Dotazníky

Dotazníky jsou výzkumníky využívány, aby dokázali sesbírat data týkající se myšlení, zkušeností, pocitů, postojů, názorů, znalostí a hodnot. Jsou předávány zkoumané osobě, která jej následně vyplní (Hendl, 2005).

Tato metoda bude stěžejní pro získání informací týkajících se faktorů migrace českých hokejistů v rámci Severní Ameriky.

d. Rozhovor

Rozhovor tazateli (výzkumníkovi) umožňuje získat potřebné informace na základě otázek, které zkoumané osobě pokládá. Interview může probíhat tváří v tvář, telefonicky, elektronicky. Výhodou této metody je dodatečné kladení doplňujících otázek (Hendl, 2005).

Rozhovor je metoda, která by byla pro získání dat ideální, nicméně těžko realizovatelná a časově velice náročná, proto od ní autorka upustila.

e. Pozorování

Pomocí pozorování jsou výzkumíci schopni sesbírat potřebné informace na základě pozorování určité situace a zaznamenávání jednotlivých vzorců chování (Hendl, 2005).

Tato metoda nemá význam pro diplomovou práci.

f. Sběr sekundárních dat

Na základě sekundárních dat (dokumentů) může být postavena celá studie a tvořit tak jediný datový podklad nebo může být doplňující metodou. Setkáváme se s dokumenty osobními, úředními, mohou být archivované, vyskytovat se ve virtuální podobě, a nebo být výstupem masových médií (Hendl, 2005).

Data z dokumentů různých formátů budou sbírána v rámci další metody Deskresearch.

4.3.1 Zdroj dat

Potřebná data pro výzkum byla získána pomocí online dotazování respondentů. Tato data jsou primární a byla získána na základě polostrukturovaných nestandardizovaných dotazníků, aby zjištěné údaje odpovídaly potřebám diplomové práce.

Dotazníky byly rozeslány přímo hráčům, kteří působili v NHL v letech 1990 až po současnost.

4.3.2 Dotazníkové šetření

Získávání informací pomocí dotazníků se nejčastěji využívá v kvantitativních výzkumech, jelikož dokáží zasáhnout velké množství lidí, a tak výzkumník získá i spoustu dat a informací. Nevýhodou dotazníků však je možnost zkreslení ze strany

respondentů. K výzkumu je možné využít dotazník strukturovaný, polostrukturovaný nebo s otevřenými otázkami.

Před samotným šetřením je nutné vypracovat tyto body (Giddens, 2013):

1. Formulace výzkumného problému a definování cílů výzkumu
2. Rozhodnutí o cílové populaci a výběrové metodě = stanovení reprezentativního vzorku
3. Rozhodnutí o způsobu sběru dat (ústně, telefonicky, zaslání dotazníků, online –email, internetové dotazníky)
4. Návrh výzkumného nástroje – dotazník, formuláře, záznamové archy a jeho pilotáž

Na úvodní straně polostrukturovaného dotazníku pro tento výzkum je formulován jeho důvod, k čemu zjištěné informace poslouží a pokyny.

Výzkum migrace zahrnuje několik problematik, na které je potřeba se zaměřit z pohledu hráčů. Kromě důvodů, které vedly hráče k přesunu do zámoří, je zkoumán proces adaptace, vnímané rozdíly, jak profesní, tak kulturní a dále následují otázky, které se zaměřují na shrnutí období migrace.

V dotazníku jsou použity otázky otevřené, které jsou pokládány za účelem zjištění ryze individuálních názorů a zkušeností, které hráč sám během migrace získal, jsou použity zejména k shrnutí a hodnocení tohoto období hráčem.

Uzavřené otázky, jejichž výhodou je možné odpovědi standardizovat, se týkaly především důvodů, které vedly hráče k migraci a také vnímání rozdílů mezi jednotlivými krajinami.

V dotazníku byla použita i otázka filtrační, která má za účel vytrždit respondenty, kteří již aktivně v NHL nepůsobí a získat tak informace, které se týkají situace po ukončení kariéry v zámoří.

V úvodu dotazníku jsou položeny otázky identifikační, které naopak napomůžou odhalit situaci před přesunem do zámoří.

Dotazníky byly rozesílány elektronicky a byly použity k získání primárních dat a napomohly tak k identifikaci faktorů, které zapříčiňují migraci českých hokejistů v rámci Severní Ameriky. Tento způsob sběru dat byl upřednostněn před rozhovorem,

jelikož by byl pro zvolený výzkumný soubor časově náročný a pro tazatele těžce realizovatelný. Pomocí dotazníku byly zjišťovány preference u jednotlivých faktorů migrace a byly hledány odpovědi například na otázku návratnosti úspěšných českých hokejistů do ČR.

4.3.2 Popis výzkumného souboru

Základním souborem respondentů jsou čeští hráči v NHL. Výběrovým souborem jsou čeští hráči, kteří v této soutěži působili kdykoliv v rozmezí od roku 1990 až do současnosti. K výzkumu je zvolen dostupný vzorek respondentů.

Snahou bylo dosáhnout alespoň 33% návratnosti dotazníků. Rozdáno bylo celkem 50 dotazníků, vyplněno bylo 23, což se rovná 46% návratnosti.

4.4 Analýza dat

Analýzy dat slouží k redukování, organizování, syntéze a sumarizaci informací. Díky tomu můžeme určit význam sesbíraných dat a provádět validaci.

Podle Hendla (2005) se v kvantitativním výzkumu objevují především statistické metody analýzy dat. K sumarizaci, zobrazení dat a vyjádření podstaty zkoumané problematiky se využívá statistiky popisné. K zobecňování je používána interferenční statistika. Výběr techniky analýzy se odvíjí od položené výzkumné otázky.

V kvalitativním výzkumu se výzkumníci snaží pomocí analýzy dat zachytit a izolovat zajímavá témata a vztahy v rámci zkoumané problematiky. Rozmanitost metod a technik se objevuje i v rámci interpretace dat (Hendl, 2005).

V diplomové práci jsou použity metody potřebné k prouzkoumání problematiky migrace jako například deskresearch nebo metoda komparace. Další metody sloužící k analýze dat, jako například analýza osobních dokumentů, která je technikou podobnou zúčastněnému pozorování (Hendl, 2005), jsou pro práci bezvýznamné.

4.4.1 Deskresearch

Deskresearch je analýzou sekundárních dat. Její podstata tkví ve vyhledávání, sesbírání, zpracovávání a vyhodnocování dat, která již byla jednou vytvořena a která jsou k nalezení v různých dokumentech.

„Za dokumenty se považují taková data, která vznikla v minulosti, byla pořízena někým jiným než výzkumníkem a pro jiný účel, než jaký má aktuální výzkum“ (Hendl, 2005).

Používání této metody je výhodné díky tomu, že obsah dat získaných z dokumentů není ovlivněn výzkumníkem, jako tomu bývá například při pozorování nebo testování. Výzkumník může ovlivnit jen výběr dokumentů, kterými se bude zabývat.

Základní rozdělení typů dokumentů nabízí Hendl (2005):

- **Osobní dokumenty**
- **Úřední dokumenty**
- **Archivní data**
- **Výstupy masových médií**
- **Virtuální data**
- **Předmětná data**

Deskresearch je často používanou metodou ve výzkumných pracích a bývá zejména doplňující technikou, která dokáže podpořit mapování zkoumané problematiky. Slouží k získání základních vědomostí zkoumaného tématu.

Této metody bude využito k analyzování faktorů migrace, dále k popisu historického vývoje migrace a porovnání jednotlivých dat v zastoupení českých hráčů v NHL s ostatními národnostmi.

4.4.2 Metoda komparace

Komparace (srovnání) je jednou z nejpoužívanějších vědeckých metod práce. Umožňuje stanovit shody a rozdíly jevů či objektů. Při srovnávání se zjišťují shodné či rozdílné stránky různých předmětů, jevů, úkazů či ukazatelů. Srovnávací kritérium může být vymezeno věcně, prostorově nebo časově.

V podstatě existuje dvojí způsob srovnávání:

- srovnávání pojetí problémů, názorů, premis jako vytváření, ověřování či zdůvodňování vlastního stanoviska (postupu, úvah);
- srovnávání jako nástroj měření, zjišťování, objektivizace a hodnocení dosažených výsledků (např. ukazatelů).

Na základě komparace lze vyslovovat vědecké závěry, nicméně není to vědecká metoda nevyvratitelná a samotnou komparaci nelze použít jako přímý vědecký důkaz (Široký, 2011).

Tato metoda napomůže k hodnocení vývoje migrace českých hokejistů do zámoří a bude v práci použita k porovnávání dat identifikovaných faktorů migrace z několika sezón, jelikož sledované faktory v průběhu fungování soutěže procházely vývojem.

4.4.3 Popisná statistika

Mezi metody statistického zkoumání patří popisná statistika, která slouží k určení masových jevů a procesů, u kterých následně můžeme zkoumat vzájemné zákonitosti, a které se vyskytují u nemalého množství prvků. Kromě popisné statistiky se používá i statistika interferenční (Puš, 2007).

K popisné statistice patří grafy a tabulky, v jejichž formě bývají informace zpracovávány a výpočet číselných charakteristik jako je například průměr. Popisná statistika pomáhá sumarizovat informace zkoumané problematiky.

Prvky zkoumání jsou nazývány statistickými jednotkami a při zkoumání veličin na více statistických jednotkách získáme vstupní data. Při shromažďování více dat získáváme datový soubor. Ten můžeme rozlišit na jednorozměrný, jestliže pozorujeme jeden znak, nebo vícerozměrný, pokud zkoumáme více jevů. Při statistickém šetření máme k dispozici:

- základní soubor - soubor všech statistických jednotek;
- výběrový soubor - vybraná část ze základního souboru.

Popisná statistika umožní popsat vývoj migrace v jednotlivých etapách a pomůže graficky znázornit výsledky výzkumu.

5 VÝSLEDKY

Výsledky dotazování jsou zpracovány do tabulek a grafů, které přináší přehledný pohled na problematiku migrace, tak jak ji sami hokejisté vnímají.

Otázka č.1: Předchozí působení hráčů před příchodem do NHL

Hokejisté mají několik možností, jak se do nejlepší hokejové soutěže dostat. V minulosti čeští hráči odcházeli do NHL převážně z domácích či evropských soutěží, nicméně v současné době jsou draftováni zejména ze zámořských juniorských lig (Bruce, 2011).

Canadian Hockey League (CHL)

Za nejlepší juniorskou ligu v zámoří je označována CHL, která zastřešuje tři hlavní juniorské soutěže převážně na území Kanady a částečně v USA. Jsou to Ontario Hockey League (OHL), Western Hockey League (WHL) a Quebec Major Junior Hockey League (QMJHL). Aby mohli být hráči z Evropy přijati do CHL, musí projít draftem. Jelikož je tato liga brána jako profesionální, hráči tak mají znemožněný vstup a studium na univerzitě.

United States Hockey League (USHL)

USHL je narozdíl od CHL amatérskou hokejovou juniorskou soutěží, v které mohou hrát hokejisté do 20 let, a která nabízí možnost dále pokračovat i ve studiu na univerzitě a navázat tak na hokejovou kariéru v rámci NCAA.

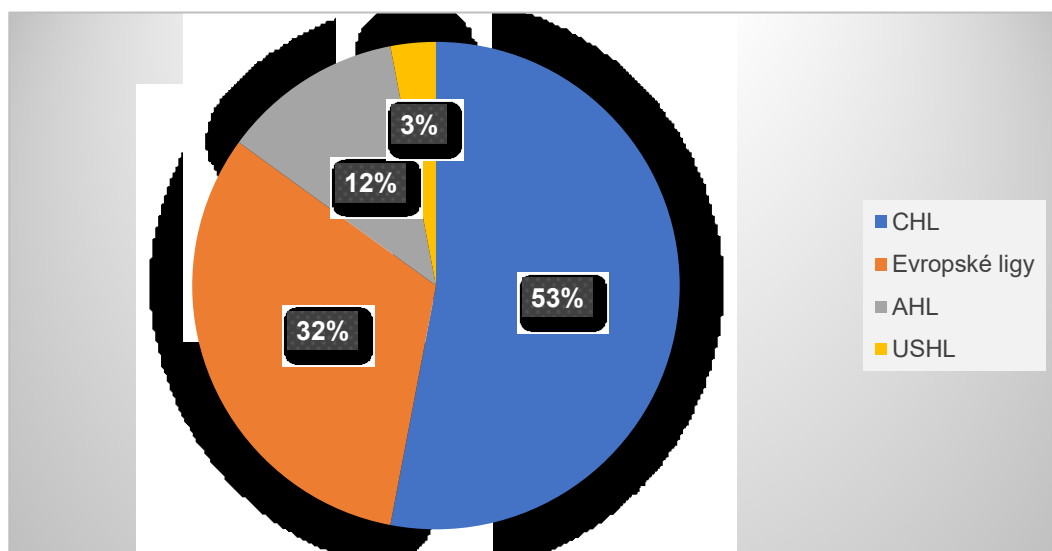
National Collegiate Athletic Association (NCAA)

Národní vysokoškolská atletická asociace je neziskovou organizací, která zastřešuje sportovce z univerzit Severní Ameriky. NCAA zastřešuje několik druhů sportů, mezi které patří i lední hokej. Kromě sportu je však kladen důraz i na vzdělávání sportovců.

Kromě cesty skrz zámořské juniorské soutěže, se hokejisté mohou probojovat do NHL i přes některý z týmů, které jsou farmami klubů z NHL. V těchto celcích působí zkušení hráči bez ambicí na nejvyšší hokejovou soutěž světa a pomáhají mladým hráčům, kteří na svůj debut v NHL čekají. Nejvyšší hokejovou soutěží tohoto typu je seniorská AHL (American Hockey League), které konkuruje IHL (International Hockey League) a významnou je i ECHL (East Coast Hockey League).

Poslední cestou je vstup do NHL z některé z evropských lig. V České republice to je ELH (Extraliga ledního hokeje), na vysoké úrovni finská liga SM-liiga, nebo švédská hokejová liga SHL. Zřídka se hráči přesouvají do NHL i z ruské hokejové soutěže KHL (Kontinental Hockey League), nicméně ta je spíše následující stanicí pro hokejisty, kteří kariéru v NHL již ukončili.

Graf 6: PŘEDCHOZÍ PŮSOBENÍ HRÁČŮ PŘED PŘÍCHODEM DO NHL

Jak je vidět na Grafu 6, stále více se setkáváme s trendem odchodu hráčů z evropských lig v juniorském věku a největší procento hráčů přichází do NHL již se zkušenostmi s hokejem v zámoří z juniorských soutěží. Tato skutečnost má příčiny v následujících bodech:

1. V českém prostředí funguje tabulkový systém, který neumožňuje hráči svobodně přestoupit z týmu do týmu pokud například není spokojen s kvalitou tréninku, trenérem nebo jakkoliv se situací v klubu, v němž působí.
2. S draftem českých hráčů v současné době koresponduje i nekvalitní práce s mládeží v českém prostředí. V porovnání s minulostí je počet draftovaných českých hráčů čím dál nižší, naopak se více objevují jména švédská nebo finská.
3. Podle názorů některých odborníků a funkcionářů je do juniorské soutěže zapojeno až příliš velké množství týmů, což snižuje konkurenci v rámci ligy a její celkovou úroveň.
4. Často při přechodu hráče z juniorské soutěže do ligy seniorské dochází k ukončení kariéry, jelikož české prostředí nenabízí dostatečný prostor v dospělé kategorii pro

hráče tohoto typu a jejich rozvoj. Naopak takový mezistupeň hráči mohou najít v CHL, USHL nebo NCAA.

Otázka č. 2 pomohla zmapovat období, ve kterých hráči, kteří se zúčastnili dotazování, působili v NHL. Více než 70 % hráčů, kteří odpovídali na otázky, s kariérou v nejvyšší hokejové soutěži světa začali po roce 2000. Sesbíraná data tak odpovídají situaci migrace převážně v novém tisíciletí. Na začátku tohoto období český hokej zažíval zlatou éru. Jak seniorský, tak juniorský hokej sbíral úspěchy na mezinárodním poli v podobě cenných kovů z mistrovství světa v ledním hokeji a zároveň v tomto období bylo do NHL draftováno nejvíce českých hokejistů v historii.

Otázka č. 3: Jaké jsou hlavní důvody, které vedou hráče k rozhodnutí o přesunu do zámoří?

Motivací pro přesun hráče do zámoří může být několik. Z jednotlivých uvedených důvodů hokejisté vybírali maximálně 3 hlavní, kterým přikládali nejvyšší prioritu.

Uvedené důvody vedoucí k rozhodnutí migrace hráčů do zámoří:

- peníze
- status
- nové sportovní zkušenosti
- nové životní zkušenosti
- výzva
- kariéerní cíl
- touha po změně
- příležitost cestovat
- jazyk

Jak je vidět v Grafu 7, nejčastějším důvodem, který vede hokejisty k přesunu do zámoří jsou peníze. Jelikož se jedná o angažmá v nejlepší soutěži ledního hokeje na světě, částky, které se objevují mezi mzdami hráčů, dosahují závratných sum. V současné době se průměrná mzda českých hráčů pohybuje okolo necelých 2 000 000 USD.

Druhým hlavním důvodem, který vede hokejisty do zámoří, je status NHL. Pro mnoho hokejistů je angažmá v jednom z týmů této soutěže snem již od útlého věku. Být součástí ligy, kde hrají nejlepší hokejisté světa, je vysokou hodnotou pro většinu hráčů.

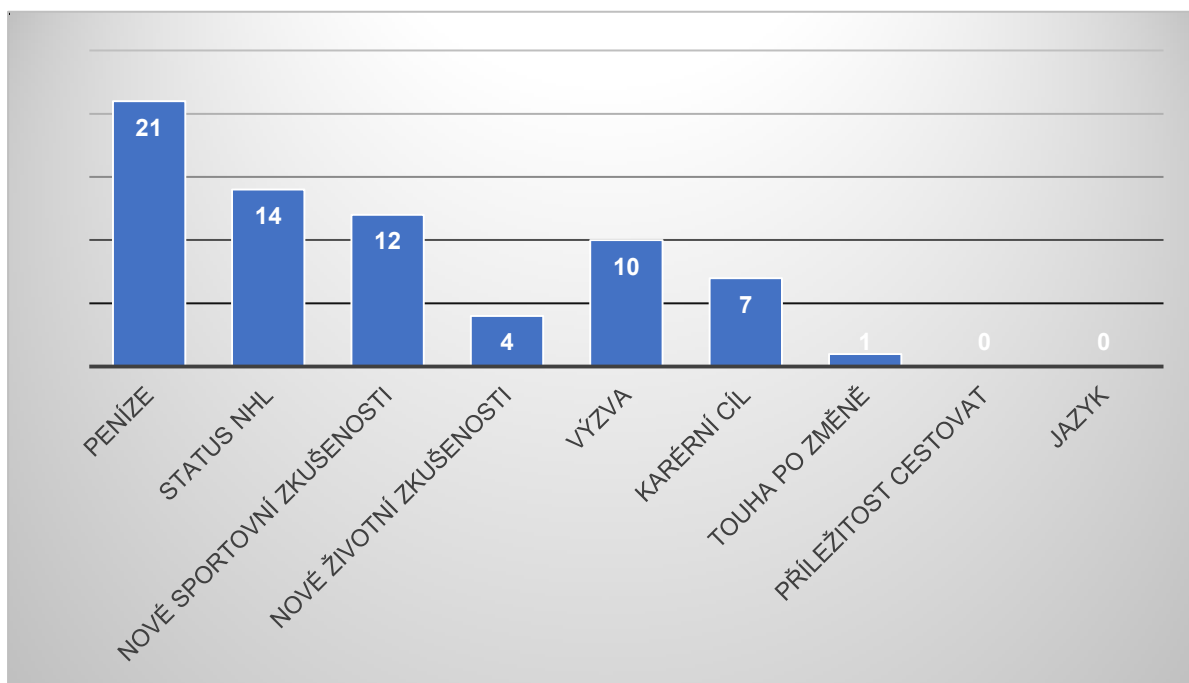
Odchod do zámoří bývá však motivován i nabytím nových sportovních zkušeností. Herní kvalita, ale i kvalita tréninku dosahuje nejvyšší možné úrovně.

Migrace do Severní Ameriky je však považována téměř polovinou zúčastněných respondentů za výzvu, která je jedním z hlavních důvodů, které vedou k rozhodnutí o přesunu do zámoří.

Pro třetinu respondentů je možnost hrát v NHL kariérním cílem, který je zároveň důležitým bodem vedoucím k migraci hráče.

Naopak nové životní zkušenosti, touha po změně, příležitost cestovat ani jazyk, nejsou výrazným důvodem, který by zapříčinil vysokou motivaci hráčů pro rozhodnutí k přesunu do zámoří. Poslední dva zmiňované důvody dokonce nebyly v odpovědích hráčů zaznamenány ani jednou. Nicméně jazykové znalosti angličtiny jsou jak po profesní, tak po osobní stránce základem pro život v Severní Americe.

Graf 7: HLAVNÍ DŮVODY, KTERÉ VEDOU HRÁČE K ROZHODNUTÍ O PŘESUNU DO ZÁMOŘÍ

Otázka č. 4: Jak dlouho trvá hráči přizpůsobit se novému prostředí?

Proces adaptace je náročnou součástí migrace pro každého člověka a dle osobnosti je velice individuální. Nejčastěji se hráči shodovali na délce přizpůsobení se novému prostředí v trvání půl roku. Tato odpověď byla zaznamenána v 57 %. Jedinou odpovědí bylo trvání adaptace v délce jednoho měsíce, ale u jednoho hráče naopak i po dobu dvou sezón. V 35 % respondenti uvedli, že doba přizpůsobení se novým podmínkám trvala čtvrt roku.

Proces adaptace je závislý nejen na osobnosti člověka, ale i na několika dalších faktorech, které jsou zkoumány v rámci otázky č. 5.

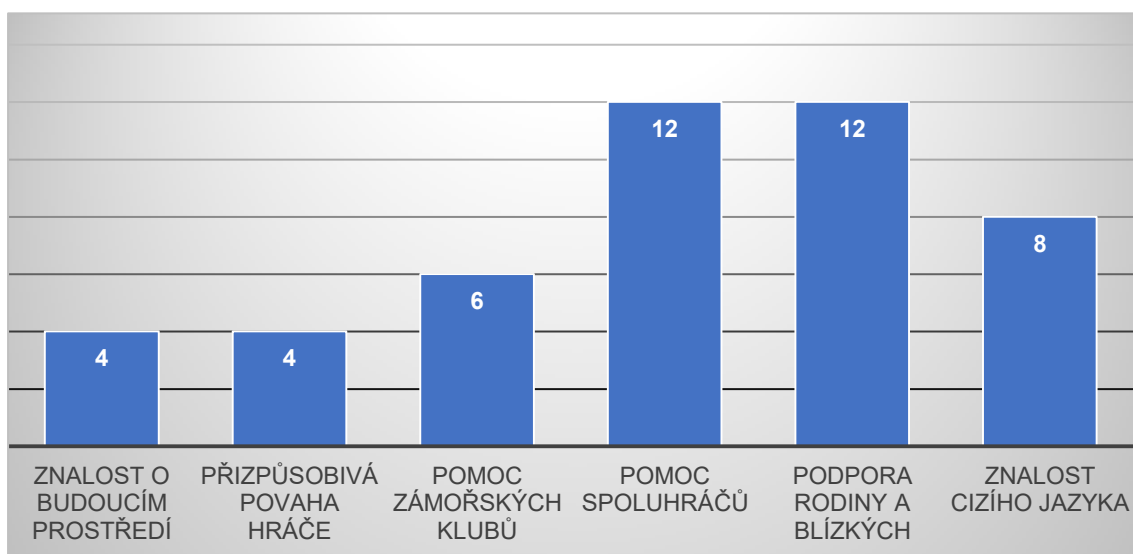
Otázka č. 5: Co značně ovlivnilo proces adaptace hráče v zámoří?

Z jednotlivých uvedených možností respondenti vybírali maximálně 2, kterým přikládali nejvyšší prioritu.

Nabízené možnosti, které ovlivnily proces adaptace hráče v novém prostředí:

- znalost o budoucím prostředí
- přizpůsobivá povaha hráče
- pomoc zámořských klubů
- pomoc spoluhráčů
- podpora rodiny a blízkých
- znalost cizího jazyka

Graf 8: FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ PROCES ADAPTACE HRÁČE V ZÁMOŘÍ

Nejdůležitějším článkem v procesu adaptace českých hokejistů v zámoří je shodně pomoc spoluhráčů a podpora rodiny a blízkých, kterou zvolilo 52 % respondentů. Spoustu českých hráčů po příchodu do NHL do nového klubu má to štěstí, že v klubu již některý z Čechů působí, a je tak pro ně oporou v začátcích nového stupně kariéry. Zároveň tak je velkou pomocí v procesu adaptace podpora ze strany rodiny, která často však nebývá s hokejisty v jejich novém působišti, a tak se většinou jedná o podporu na dálku.

Dalším faktorem, který hráčům pomohl během období adaptace je znalost cizího jazyka, jak uvedlo 35 % respondentů. Což koresponduje s první otázkou, která se týkala působiště, které předcházelo vstupu do NHL. Více než polovina hráčů již působila v zámoří, a tak do NHL vstupovali s jazykovými znalostmi. Tomu odpovídají i výsledky u otázky č. 3, kdy jako důvod pro odchod do zámoří „jazyk“ nezvolil žádný z respondentů.

Pomoc zámořských klubů, která hráčům usnadnila proces adaptace, zvolilo 26 % respondentů. Tato odpověď se objevovala zejména u hráčů, kteří v týmu nepůsobili s žádným z krajanů.

Důležitost přizpůsobivé povahy hráče a znalost o budoucím prostředí uvedlo shodně 17 % respondentů, čímž se tyto faktory řadí k nejméně důležitým.

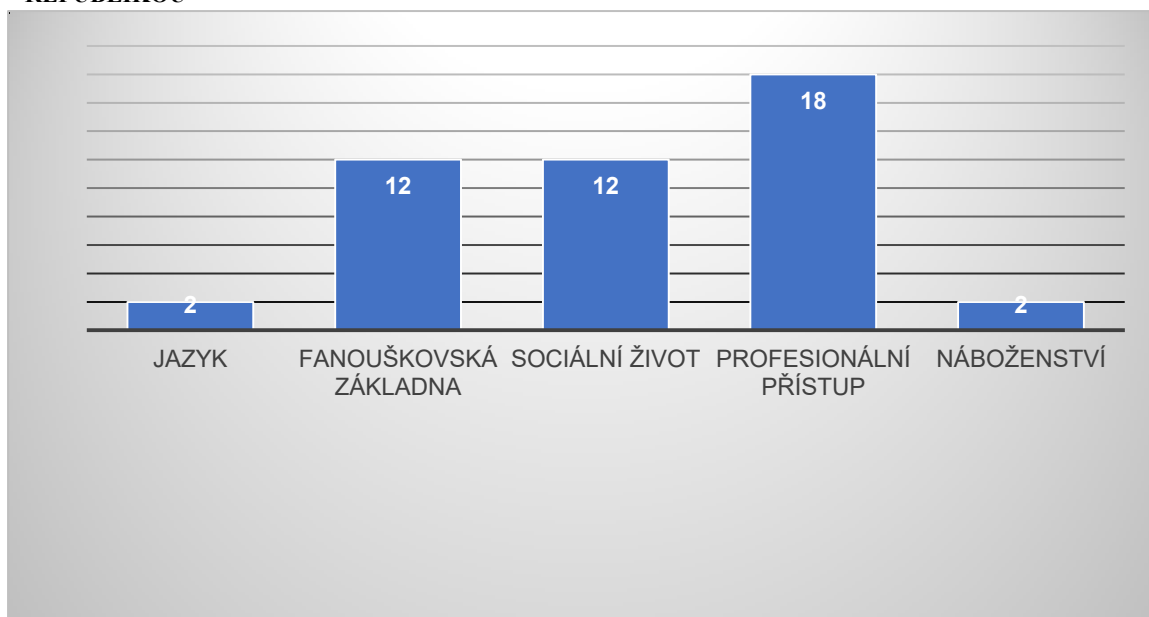
Otázka č. 6: Jaké jsou hlavní kulturní rozdíly vnímané hráčem mezi Severní Amerikou a Českou republikou?

Život v České republice a Severní Americe se jednoznačně liší. Rozdíly existují nejen v rámci kontinentů a zemí, ale i v rámci jednotlivých oblastí, ve kterých hráči působí. Vnímané rozdíly byly zaznamenány tak, jak ukazuje Graf 9.

Kulturní rozdíly mezi jednotlivými oblastmi se týkají těchto faktorů:

- jazyk
- fanouškovská základna
- sociální život
- profesionální přístup
- náboženství

Graf 9: HLAVNÍ KULTURNÍ ROZDÍLY VNÍMANÉ HRÁČEM MEZI SEVERNÍ AMERIKOU A ČESKOU REPUBLIKOU

Až 78 % respondentů uvedlo, že jedním z vnímaných rozdílů je profesionální přístup. Ten tedy lze považovat za jednoznačně největší, co se týká srovnání České republiky a Severní Ameriky.

Shodně, tedy 52 % respondentů uvedlo, že vnímá rozdíl v oblasti sociálního života, a stejně tak v rámci fanouškovské základny. Sportovní dění je obecně prožíváno v zámorí odlišným způsobem a pro fanoušky jsou zápasy, či jiné sportovní události společenskou událostí a velkolepou show.

Naopak velkou pozornost v porovnávání rozdílů respondenti nevěnovali náboženství a jazyku, které za svou odpověď zvolilo shodně 9 % dotázaných.

Otázka č. 7: Určete, prosím, rozdíly v organizaci profesionálních klubů a samotnou hrou mezi Českou republikou a NHL.

Na základě studie Maguiera a Steada (2000) byly vymezeny faktory, které hráči následně hodnotili jako lepší, stejné nebo horší v NHL než v České republice. V Tabulce 5 je popsáno a procentuelně vyjádřeno, jak tyto faktory hráči vnímají.

Tabulka 5: ROZDÍLY V ORGANIZACI PROFESIONÁLNÍCH KLUBŮ A SAMOTNOU HROU MEZI ČR A NHL

	Lepší v ČR	Stejná úroveň	Lepší v NHL
Jasná hierarchie nadřízený/podřízený	-	-	100 %
Vztah mezi hráčem a trenérem	-	82 %	18 %
Profesionalita	-	-	100 %
Důvěra	-	8 %	92 %
Rozhodování na základě emocí místo plánování	23 %	24 %	53 %
Tréninkový proces	-	-	100 %
Životní styl hráčů	8 %	12 %	80 %
Herní styl	-	-	100 %
Vztah hráčů a rozhodčích	-	8 %	92 %

Z pohledu na tabulku je zřejmé, že veškeré rozdíly hráči vnímají pozitivněji ve prospěch NHL, až na otázku vztahů mezi hráči a trenéry. Z valné většiny (82 %) hokejisté považují tento faktor za bezrozdílový a jeho úroveň je pro ně z hlediska vztahů mezi hráči a trenéry stejná jak v České republice, tak v NHL.

V tabulce se čtyřikrát objevuje 100% hodnocení ve prospěch NHL. Prvním z faktorů je jasná hierarchie nadřízený/podřízený. Ze získaných výsledků je tento poznatek nejpřekvapivější, a zároveň ukazuje na velkou slabinu v českém hokeji, která by vyžadovala zásadní změnu.

Dalším faktorem, který je hodnocen jako 100% lepším v NHL je profesionalita. Což odpovídá statusu NHL a kvalitě hráčů, kteří jsou této ligy součástí. Pro neprofesionální

hráče, ale i ostatní zúčastněné osoby, není v nejlepší soutěži světa místo. Naopak se ode všech očekává vysoké nasazení.

Co se týká samotné hry, jakožto herního stylu a tréninkového procesu, ty jsou hodnoceny jako jednoznačně lepší v NHL. Vyšší kvalita hráčů se odráží i v kvalitnějším tréninku a samotné hře na ledě. Díky tomu NHL neustále zvyšuje svou konkurenceschopnost vůči ostatním hokejovým ligám ve světě a právem si drží status nejlepší soutěže světa v ledním hokeji.

Vysoce lépe byl hodnocen i vztah mezi hráči a rozhodčími v NHL oproti situaci v České republice. Což souvisí s vzájemným respektem na obou stranách, ale i s disciplinovaností samotných hráčů. Tento faktor je dalším, v rámci kterého je vidět velký prostor pro zlepšení situace v České republice.

Životní styl byl z 80 % hodnocen jako lepší v zámoří, což souvisí i s výší mezd jednotlivých hráčů. Ty jsou několikanásobně vyšší než v soutěžích v České republice. Avšak 8 % hráčů zvolilo životní styl jako lepší u nás než v zahraničí. Což souvisí s osobními preferencemi a může se na tom odrážet i to, jak byla úspěšná kariéra hráče v zámoří.

Otázka důvěry byla z 92 % vyhodnocena jako lepší v NHL. Tento faktor je provázán s profesionalitou, díky které je omezeno i rozhodování na základě emocí místo plánování, které je z většiny (53 %) hodnoceno také jako lepší v zámoří.

Otázka č. 8: Jaké jsou podobnosti mezi severoamerickou a českou populací?

- **Sociální život (53 %)**
- **Sportovní vnímání (24 %)**

Kromě rozdílů se tato studie také snažila zjistit, jaké existují podobnosti mezi populacemi v zámoří a v České republice. Odpovědi na tuto otázku se lišily, avšak nejčastěji byla zaznamenána podobnost v oblasti **sociálního život**, o které se zmínilo 53 % respondentů. Což zahrnuje posezení s přáteli, vztah mladších ke starším nebo pomoc blízkých.

Velice zřídka se však objevovaly odpovědi, které by se týkaly životního stylu, ty byly naopak uvedeny jako jeden z největších rozdílů. Což souvisí s odlišnou mentalitou jednotlivých populací a také odlišnou ekonomickou situací.

Další častá podobnost se v odpovědích objevovala v rámci **sportovního vnímání**. 24 % hráčů uvedlo podobnost v soutěživosti a zapálení pro sport. To poukazuje na skutečnost, že sport je obecně velice důležitou součástí našich životů po celém světě.

Otázka č. 9: Jak přesun do zámoří ovlivnil vývoj kariéry hráče?

- **Získání nových zkušeností (100 %)**
- **Dosažení kariérního vrcholu (82 %)**
- **Splnění snu (78 %)**

V odpovědích na tuto otázku se hráči shodovali v dosažení **kariérního vrcholu a splnění jejich snu**. Všichni respondenti uvedli, že se jim podařilo nabrat **nové zkušenosti**. Ani jednou nebyla zaznamenána odpověď, že by působení v NHL nemělo vliv na vývoj kariéry hráče.

Otázka č. 10: Jak migrace ovlivnila hráče mimo sportovní kariéru?

- **Nijak (53 %)**
- **Růst sebevědomí (23 %)**
- **Uvědomění si důležitosti rodiny (12 %)**
- **Zlepšení znalostí cizího jazyka (8 %)**

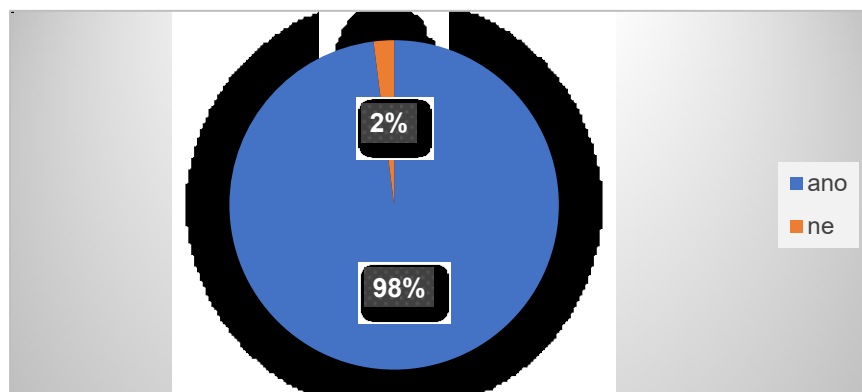
Překvapivou odpovědí bylo často to, že migrace hráče mimo sportovní **oblast nijak neovlivnila**. Tuto odpověď uvedlo 53 % hráčů. Nicméně mezi dalšími odpověďmi byl zaznamenán **růst sebevědomí** (23 %) a větší samostatnosti. Někteří hráči (12 %) se shodli i na tom, že si uvědomili váhu **rodiny** a jak je pro ně důležitá. Malé procento (8 %) respondentů uvedlo, že se zlepšili v **cizím jazyce**.

Následující otázky se týkaly pouze hráčů, kteří v zámoří již nepůsobí a aktivní kariéru v NHL ukončili.

Otázka č. 11: Zůstává hráč v zámoří po ukončení aktivní kariéry?

Z Grafu 10 je jednoznačně vidět, že hráči po ukončení kariéry v NHL v zámoří zůstávají velice zřídka. Tuto odpověď v dotaznících uvedly 2% respondentů a jedná se převážně o ty hokejisty, kteří svou kariéru zcela ukončili právě v zámoří a nechystají se na nové angažmá v jiné lize.

Graf 10: USÍDLENÍ HRÁČŮ NATRVALO V ZÁMOŘÍ PO UKONČENÍ AKTIVNÍ KARIÉRY

Situace po ukončení kariéry v NHL bývá pro velkou většinu hráčů podobná. Vracejí se do nejvyšších českých soutěží, zejména do mateřských klubů nebo do týmů, ke kterým je pojí většina jejich domácí kariéry. Existují hokejisté, jako například Martin Straka nebo Jaromír Jágr, kteří se zapojili do fungování svých mateřských klubů. Martin Straka se v roce 2009 stal většinovým vlastníkem hokejového klubu v Plzni, čímž pomohl k jeho setrvání v české extralize. Nejlepší hokejista české historie Jaromír Jágr se stal vlastníkem hokejového klubu v kladně, kterým je jeho mateřským klubem a podařilo se mu dostat svůj klub zpět mezi elitní týmy České republiky.

Často se však také stává, že hráči najdou nové působiště v ruské KHL, kam míří zejména hráči, kteří nezanechali příliš výraznou stopu v NHL, avšak mají velký potenciál a většinou stále nedosáhli 30 let věku. Hráči však také hledají angažmá v jiných evropských ligách, jako je finská SM-liiga, švédská SHL a v poslední době také švýcarská NLA. Obecně lze říci, že hráči dávají přednost soutěžím, kde je ekonomická situace lepší než v České republice.

Hráči, kteří se naopak rozhodnou v Severní Americe usadit, odehráli v zámoří spoustu sezón a většinou se zde také oženili a založili své rodiny. V minulosti však do Ameriky mířili i hráči z tehdejšího komunistického Československa a lze tedy říci, že jejich důvodem byl i kvalitnější život. Mezi takové hokejisty se řadí například Bobby Holík, Robert Lang nebo Petr Svoboda.

Otázka č. 12: Jaký je hlavní důvod, který vedl k rozhodnutí usadit se v zámorí?

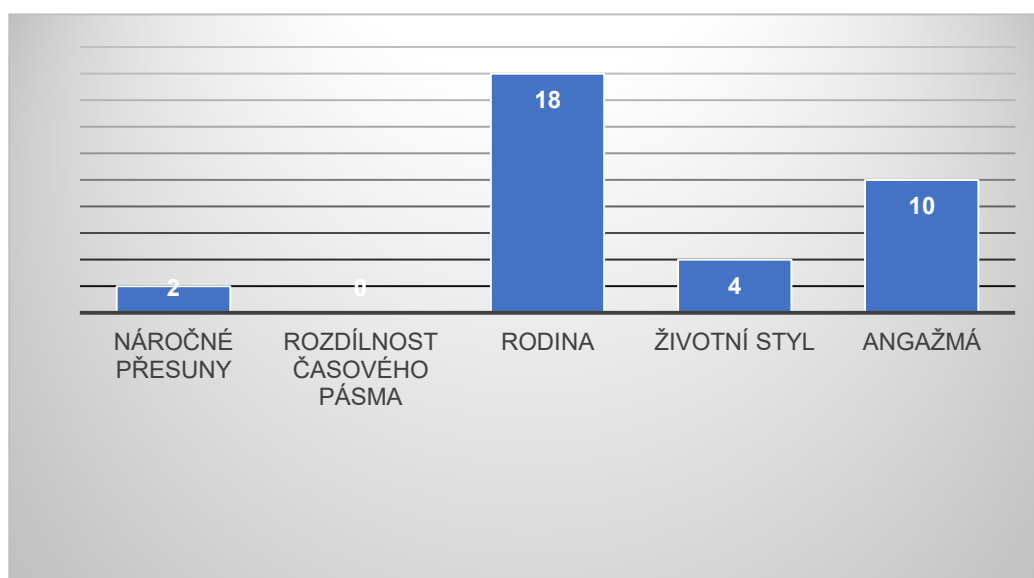
- Rodina (100 %)
- Lepší kvalita života (100 %)

Na tuto otázku odpovídali pouze respondenti, kteří se rozhodli v Severní Americe natrvalo usadit. Jejich odpovědi byly naprosto totožné, a to rodina či lepší kvalita života.

Otázka č. 13: Jaké důvody vedly k odchodu hráče ze zámorí?

K této otázce se vyjadřovali respondenti, kteří se rozhodli po ukončení kariéry v NHL Severní Ameriku opustit.

Graf 11: DŮVODY VEDOUcí K ODCHODU HRÁČE ZE SEVERNÍ AMERIKY

Hráči se jendoznačně shodli na tom, že důvodem k odchodu byla rodina, jak uvedlo 78 % respondentů. Stejně jako v předchozí otázce byla důvodem k tomu, aby se hráč usadil v zámorí. Je tedy zřejmé, že rodina hraje velkou roli nejen v osobním, ale i profesním životě hokejistů, kteří se i na základě toho, kde žije jejich rodina, rozhodují, kam se přesunou a kde se usadí.

Výrazným důvodem pro odchod ze zámorí je další angažmá v jiném působišti. Takto odpovědělo 43 % hráčů. Hráči většinou pokračují ve své kariéře v některé z lig na evropském kontinentu.

Zřídka byla zaznamenána odpověď, která se týkala životního stylu nebo náročných přesunů. A ani jednou se neobjevila odpověď, která by za důvod odchodu ze zámorí označovala rozdílnost časového pásma.

6 DISKUZE

Osobní a profesní motivace k migraci

Vzhledem k práci Maguirea a Steada (2000) zaměřené na migraci severovýchodních/skandinávských fotbalistů do Anglie lze říci, že pro české hráče ledního hokeje byla migrace do Severní Ameriky považována za dosažení vrcholného momentu kariéry a okamžité uspokojení. Postavení NHL ve světě a její úroveň ledního hokeje byly považovány za velmi důležité motivy pro přesun do Severní Ameriky. Byly zdůrazněny otázky vlastního rozvoje a osobních investic. Kromě toho stojí za zmínku, že v době, kdy se hráči rozhodli migrovat, byli si vědomi rozdílů, které je čekají a kterým čelili s otevřeným přístupem.

Jelikož jsou si hokejisté vědomi finančních výhod, zapadají do žoldnéřské typologie předložené Maguirem (2008). Můžeme vyzorovat některé prvky charakteristické pro „žoldáky“, kteří jsou motivováni složitou směsí profesionálních, kulturních a ekonomických prvků. Svou sportovní kariéru využívají zejména k zisku finančně výhodných smluv. Nicméně situace je mnohem záladnější, jak ukazuje i složitost příčin migrace hráčů v této studii, která naznačuje, že je nevhodné zařazovat tuto skupinu sportovců do určité kategorie, aniž by byly brány v úvahu další relativní studie jiných skupin migrantů, i když jednotlivě mohou být všichni zařazeni mezi specifické typy.

Osobní a profesní adaptace

Otázky týkající se dislokace a přizpůsobení se v rámci sociokulturních problémů by měly být v oblasti sportovní migrace silně zvaženy. Podle Kinga (1991) pohyb v různých kulturách vyžaduje dovednosti, jako jsou kontrola osobnostních rysů, temperamentu a orientačních prostředků. Během svého pobytu v zahraničí jsou sportovní migranti zapojeni do vícevrstvé struktury mezikulturní komunikace se spoluhráči, trenéry, úředníky, fanoušky a zaměstnanci médií. Takže zatímco někteří z nich zažívají přechod z jedné kultury do druhé bez kulturního šoku, jiné nemusí.

Při diskusi adaptačního procesu českých hokejistů je důležité zdůraznit velikost Severní Ameriky a okolnosti, které s tím souvisejí. Přestože všichni hráči migrovali stejným směrem do zámoří, kulturní prostředí, kterému čelili, bylo jiné. Životní styl v Kanadě a USA se liší, stejně tak, jako se liší v jednotlivých amerických státech navzájem nebo v kanadských provinciích. Co se týká jazykové vybavenosti, jsou hráči odkázáni pouze na angličtinu, vyjma frankofonní části Kanady.

Jedním z prvků zkoumaných Maguireem a Steadem (1996) při migraci kriketových migrantů do Anglie byly osobní a profesní změny, kterými prošli. Znalosti o Anglii a anglickém kriketu před migrací do kraje byly získány prostřednictvím kriketových zájezdů pro mládež nebo místní ligu. V některých případech se migranti setkali s bývalým hráčem kriketu, který přesun do Anglie dříve absolvoval a novým migrantům mohl nabídnout radu. Při zaměření se na migraci severských / skandinávských fotbalistů do Anglie Maguire se Steadem vyzkoumali, že fotbalisté měli malé znalosti o svém budoucím klubu a oblasti, do které se přestěhovali. Proces migrace byl více o sebedůvěře a schopnosti zvládnout to, čemu čelili (Maguire a Stead, 2000). Tyto dva případy jsou proto podobné situaci českých hokejistů, kteří se stěhovali do Severní Ameriky. Jejich předchozí znalosti o jejich cílech byly omezené a většinou byly založeny na použitých informacích nebo příbězích jejich kolegů, kteří již v zámoří působili. Kromě toho lze konstatovat, že plat a pracovní podmínky byly větší prioritou než shromažďování informací o jejich budoucích pracovních místech.

Přes „uspokojivou“ pomoc poskytovanou kluby během pobytu hráčů v zámoří se čeští hokejisté museli vypořádat s problémy interkulturní komunikace na kluzišti i mimo něj. Jak již bylo zmíněno, byli odkázáni především na komunikaci v anglickém jazyce, která je někdy slabou stránkou hokejistů, kteří se tak museli kromě hokeje zaměřit i na studium jazyka. To jim však nebránilo v používání alternativních způsobů komunikace, jako je řeč těla. V mnoha případech se migranti setkali ve svých nových působištích s jinými českými hráči, kteří v zámoří již působili, a tak byli nápomocní při překládání z angličtiny do češtiny a naopak. Čeští hráči se však vždy dokázali naučit angličtinu velice rychle a velká část z nich díky předchozímu působení v zahraničí s dobrou angličtinou do zámoří již přišla, což jejich domácí kolegové vřele přivítali. Tato fakta potvrzují, že čeští hráči jsou považováni za dobré cestovatele s vysokou mírou odhodlání a schopností přizpůsobit se cizím kulturám. Znalost cizích jazyků a kosmopolitní životní styl zajišťuje, že se dobře přizpůsobují místním kulturám.

Podle Maguirea & Steada (1996) mohou mít sportovní migranti problémy s osobním přizpůsobením, jako je osamělost, potřeba relaxace, potíže s udržováním vztahů s rodinou a cestování. Všichni hráči se rozhodli migraci diskutovat se svými partnery a příbuznými. Podpora, kterou blízcí projevili při provádění tohoto velkého kroku a zejména během migračního období, byla zásadní. Většina sportovců, kteří se přesunou do nových týmů na nová místa, si s sebou do nového působiště berou i rodinu. Řeč je

zejména o sportovcích, kteří jsou již ženatí a mají děti. Jak je tedy vidět, tento faktor je pro hladký průběh adaptace velmi důležitý.

Rozdíly v rámci hokejové kultury

Moderní sport je svázán v globální síti řetězců vzájemné závislosti, které se vyznačují globálním tokem a nerovnými mocenskými vztahy. Politický, ekonomický, kulturní a sociální proces ovlivňoval vývoj sportu zejména během posledních 30 let. Je samozřejmé, že tento proces globalizace vedl k určité míře homogenizace. Přesto vnímáme rozsah světového triumfu západu, pokud jde o organizace, ideologie a výkonnost globálních sportovních struktur. Kromě toho, díky provádění vícesměrného zkoumání homogenity i heterogenity mají vědci lepší předpoklady k tomu, aby prozkoumali globální kulturní míchání, ke kterému došlo (Bradley, Jarvie, Maguire a Mansfield, 2002).

Nezápadní kultury, jako je Rusko, historicky odolávaly nadvládě západních sportovních kultur a aktivně propagovaly v celosvětovém měřítku své vlastní domácí přístupy. Vytvoření KHL (Kontinental Hockey League) a jeho dlouhodobé ambice zpochybnit dominantní severoamerickou národní hokejovou ligu (NHL) slouží jako skvělý příklad.

Silná hierarchie ve struktuře klubů a způsob, jakým funguje, je přístupem, který je spojen s americkou sportovní kulturou, která je založena na spolupráci a hodně se od české liší. Lze konstatovat, že tyto zvyklosti a jiná struktura je hlavním důvodem rozdílů ve vztazích mezi hráči s trenéry nebo generálními manažery. Z výsledků této studie vyplynulo, že tento konkrétní problém byl nejpřekvapivější, avšak v pozitivním slova smyslu. V České republice se navíc často setkáváme s rozhodnutími založenými na emocích namísto dobrého plánování a dostatku důvěry, jako je odvolání trenérů a hráčů nebo generálních manažerů hned po špatném výsledku. Setkáváme se tak se dvěma extrémně odlišnými modely struktur hokejových klubů a způsoby jejich fungování.

Dá se předpokládat, že v rámci herního stylu má ve světovém měřítku nadnárodní migrace hráčů a trenérů dopad na snižování některých rozdílů. Avšak s přihlédnutím k výzkumu provedenému Maguirem a Steadem (2000) a informacím odvozených z této konkrétní studie bychom mohli dojít k závěru, že přestože je lední hokej globalizovaným sportem, ovlivněný mezinárodními organizačními systémy

a komercializací, nenese v sobě nadnárodní kulturu, která se nachází v jiných profesních sférách.

Rozdíly v rámci české a severoamerické populace

Nejvíce vnímaným rozdílem mezi českou a severoamerickou populací je životní styl, který souvisí zejména s mentalitou jednotlivých národností. Americká společnost je více konzumní a také více orientovaná na sociální život. Co se týká fanouškovské základy, její charakteristika je velmi odlišná. Příznivci hokeje v Severní Americe a zejména v Kanadě neváhají utratit za hokejová utkání nemalé částky a stejně tak jsou vždy vybavení patřičnými doplňky, jako jsou týmové dresy, čepice nebo šály. Během sportovních utkání čekají velkou show, což je rozdíl oproti fanouškům v České republice, kteří chodí sledovat hokejové zápasy zejména kvůli kvalitnímu sportovnímu zážitku. Což se odráží i na atmosféře, která panuje uvnitř hokejových hal. V zámoří se často můžeme setkat i se skutečností, kdy samotní fanoušci nerozumí pravidlům, i když jsou pravidelnými návštěvníky zápasů.

7 ZÁVĚR

Účelem této diplomové práce bylo prozkoumat, jak čeští profesionální hráči ledního hokeje vnímají období migrace v zámoří zkoumáním a interpretací jejich osobních zkušeností.

Konkrétněji byly zjišťovány důvody, proč se čeští hokejisté stěhují do Severní Ameriky. Nejvýznamnějším faktorem, který ovlivňuje migraci a je velkou motivací pro přesun do zámoří, jsou peníze, které si můžou hokejisté během angažmá v NHL vydělat. Stejně tak důležitým důvodem pro migraci je prestiž samotné soutěže, s kterou souvisí i později nabytá vyšší hodnota hráče. Kromě toho byly zkoumány oblasti související s adaptačním procesem a tím, jak migrace ovlivňuje výkonnost sportovců a jaké jsou hráči vnímané rozdíly mezi českým prostředím a severoamerickou lední hokejovou kulturou. V rámci procesu adaptace se ukázala jako nejdůležitější pomoc spoluhráčů a podpora rodiny a blízkých, kteří se zároveň staly i důvodem, proč se hokejisté po ukončení kariéry v NHL rozhodli opustit Severní Ameriku.

Nejsilnější částí této studie je skutečnost, že je první, která poskytuje informace o migraci českých hráčů ledního hokeje do zámoří a zároveň nabízí osobní zkušenosti a názory samotných hráčů. Existují však i některé slabiny, jako je malý počet respondentů. Přestože návratnost dotazníků byla vyšší než se původně očekávalo, větší počet dotázaných by mohl přinést zajímavější informace. Nicméně výzkumný výběrový soubor pro tuto studii je natolik specifický a navázání spolupráce ne příliš jednoduché, že je počet zúčastněných hráčů uspokojivý. Dále není možné potvrdit, zda hráči, kteří se této studii účastnili, tak učinili kvůli jejich celkově pozitivním zkušenostem během jejich migračního období do zámoří a získané informace tak mohly být zkreslené. Navzdory tomu, že ne všichni čeští hráči, kteří se pohybovali a hráli v Severní Americe, sdílejí stejné pocity ze své zkušenosti, nebylo možné je identifikovat před výběrem účastníků.

Pro budoucí výzkumné účely by proto bylo výhodné zahrnout větší počet účastníků, nejlépe po jejich prověření krátkým průzkumem o jejich pozitivních nebo negativních celkových zkušenostech po hraní v zámoří. Tímto způsobem by byly získány informace ze všech možných různých odpovědí. Kromě toho by dalším zdrojem, který by poskytl cennější informace českým hokejistům, kteří mají v úmyslu migrovat do Severní Ameriky, bylo vést rozhovory s hráči bezprostředně před jejich odjezdem z České

republiky a ihned po jejich příjezdu. Dosáhlo by se tak hlubšího přehledu o plnění jejich očekávání.

Závěry této studie celkově naznačují, že je důležité zaměřit se na zkušenosti samotných migrantů, jakožto i na složitost vztahů, ve kterých jsou zapojeni v rámci i vně ledního hokeje během jejich migračního období. V této studii byly představeny osobní a profesní motivy migrace. Kromě toho byly řešeny otázky přizpůsobení se novému prostředí jak na hokejovém poli, tak mimo něj, s ohledem na kulturní rozdíly mezi Českou republikou a Severní Amerikou. Konečně z odvozených údajů se zdá, že ačkoli došlo ke směšování sportovních kultur, není podporována představa, že dochází ke globální homogenizaci kultury ledního hokeje.

LITERATURA

1. AGERGAARD, S.; BOTELHO, V. *Moving for the love of the game? International migration of female footballers into Scandinavian countries* [online]. 2011 [cit. 2019-05-23]. Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/233126616_Moving_for_the_love_of_the_game_International_migration_of_female_footballers_into_Scandinavian_countries>
2. BALE, J.; MAGUIRE, J. *The global sports arena : athletic talent migration in an interdependent world*. Frank Cass & Co. Ltd., 1994. 304 p. ISBN 978-0714641164.
3. BELLIS, Mary. *The History of Ice Hockey* [online]. 2019 [cit. 2019-08-05]. Dostupné z: <<https://www.thoughtco.com/history-of-ice-hockey-1992003>>
4. BRADLEY, J.; JARVIE, G.; MAGUIRE, J.; MANSFIELD, L. *Sport Worlds: Sociological Perspectives*. Human Kinetics Publishers, 2002. 264 p. ISBN 978-0880119726.
5. BRUCE, Peter. *The North American Hockey System* [online]. 2011 [cit. 2019-07-03]. Dostupné z : <<https://www.puckworlds.com/2011/6/10/2212875/the-north-american-hockey-system>>
6. *Česká extraliga*. Isport365.cz [online]. [cit. 2019-06-08]. Dostupné z: <<https://www.isport365.cz/hokej/extraliga-ledniho-hokeje-dnes-slavi-81-narozneniny>>
7. *Češi v draftu NHL*. Nhl.cz [online]. [cit. 2019-07-18]. Dostupné z : <<http://www.nhl.cz/historie-nhl/stranka/5002687>>
8. DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2000. 374 s. ISBN 8024601397.
9. ELLIOT, R.; MAGUIRE, J. *Thinking Outside of the Box: Exploring a Conceptual Synthesis for Research in the Area of Athletic Labor Migration*. *Sociology of sport journal*. 04/2008, roč. 25, p. 482-497. ISSN 0741-1235.

10. FALCOUS, M.; MAGUIRE, J. *Sport and migration: borders, boundaries and crossings* [online]. 2011 [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <<https://doi.org/10.1080/14927713.2011.555659>>
11. FITZPATRICK, Jamie. *How the NHL Draft Works* [online]. 2019 [cit. 2019-05-26]. Dostupné z: <<https://www.liveabout.com/how-the-nhl-draft-works-2779285>>
12. GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Praha: Argo, 2013. 63 s. ISBN 978-80-257-0807-1.
13. GIULIANOTTI, Richard. *Sport: a critical sociology*. Polity, 2005. 267 p. ISBN 978-07-4562-545-4.
14. HENDL, Jan. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha: Karolinum, 1999. 278 s. ISBN 8024600307.
15. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005. 407 s. ISBN 8073670402.
16. *Historie českého hokeje*. Ceskyhokej.cz [online]. [cit. 2019-05-29]. Dostupné z: <<https://www.ceskyhokej.cz/cesky-hokej/historie-cslh>>
17. HOULIHAN, Barrie. *Sport and Society: A Student Introduction*. SAGE Publications Ltd, 2016. 608 p. ISBN 978-1446276181.
18. HRUBÝ, Martin. *Česká stopa v draftu National Hockey League* [online]. 2019 [cit. 2019-07-02]. Dostupné z : <<http://nhlnews.cz/ceska-stopa-v-draftu-national-hockey-league/>>
19. CHELLADURAI, Packianathan. *Sport management: defining the field*. European Association for Sport Management. 01/1994, roč. 1, p. 7-21. ISSN 1029-7120.
20. JACKSON, John. *Migration: Aspects of Modern Sociology*. New York: Longman, 1986. 91 p. ISBN 978-05-8248-052-0.
21. KLEIN, Alan. *Sugarball: The American Game, the Dominican Dream* [online]. 1991 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z : <<https://www.jstor.org/stable/3630622>>
22. MAGUIRE, Joseph. *Blade runners: Canadian migrants, ice hockey and the global sports proces* [online]. 1996 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z : <<https://doi.org/10.1177/019372396020003007>>

23. MAGUIRE, Joseph. *Global Sport: Identities, Societies, Civilizations*. Polity, 1999. 256 p. ISBN 978-0745615325.
24. MAGUIRE, Joseph. 'Real politic' or 'ethically based': *Sport, globalization, migration and nation-state policies* [online]. 2008 [cit. 2019-04-20]. Dostupné z : <<https://doi.org/10.1080/17430430802019375>>
25. MAGUIRE, J.; PEARTON, R. *The impact of elite labour migration on the identification, selection and development of European soccer players* [online]. 2000 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/11043901>>
26. MAGUIRE, J.; STEAD, D. *Border crossings: Soccer labor migration and the European Union* [online]. 1998 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z : <<https://doi.org/10.1177/101269098033001005>>
27. MAGUIRE, J.; STEAD, D. *Far Pavilions?: Cricket Migrants, Foreign Sojourns and Contested Identities* [online]. 1996 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <<https://doi.org/10.1177/101269029603100101>>
28. MAGUIRE, J.; STEAD, D. "Rite De Passage" or Passage to Riches?: *The Motivation and Objectives of Nordic/Scandinavian Players in English League Soccer* [online]. 2000 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z : <<https://doi.org/10.1177/0193723500241004>>
29. MARTIN, Philip. Economic Aspects of Migration. In: BRETTELL, C.; HOLLIFIELD, J. *Migration Theory*, 3rd ed. Routledge, 2014, p. 90-114. ISBN 978-13-1581-493-3.
30. MASON, D.; SLACK, T. *Industry Factors and the Changing Dynamics of the Player – Agent Relationship in Professional Ice Hockey*. Sport management review. 02/2001, roč. 4, p. 165-191. ISSN 1441-3523.
31. *National Hockey League*. NHLnews.cz [online]. [cit. 2019-06-20]. Dostupné z: <<http://nhlnews.cz/counter/>>
32. *NHL and expansion*. Billsportsmap.com [online]. [cit. 2019. 07-13]. Dostupné z: <http://billsportsmaps.com/?category_name=hockey-nhl-expansion>
33. *NHL Entry Draft*. Nhlnews.cz [online]. [cit. 2019-0705]. Dostupné z: <<http://nhlnews.cz/historie/nhl-entry-draft/>>

34. *NHL Salary Rankings*. Spotracc.com [online]. [cit. 2019-07-07]. Dostupné z :
<<https://www.spotracc.com/nhl/rankings/>>
35. OLIN, K.; PENTILLA, M. Professional sports migration to Finland during the 1980s. In: BALE, J.; MAGUIRE, J. *The global sports arena : athletic talent migration in an interdependent world*. Frank Cass & Co. Ltd., 1994, p. 126-140. ISBN 978-0714641164.
36. *Pravidla hry*. Nhlnews.cz [online]. [cit. 2019-07-21]. Dostupné z :
<<http://nhlnews.cz/historie/pravidla-hry/>>
37. PUŠ, Vladimír. *Popisná statistika*. Vyd. 2. Praha: ČZU v Praze, 2007, 44 s. ISBN 978-80-213-1662-1.
38. REICHEL, Daniel. *Jedničky draftu* [online]. 2019 [cit. 2019-06-18]. Dostupné z :
<<http://nhlnews.cz/jednický-draftu-nhl/>>
39. ROBERTSON, Roland. *Globalization: Social Theory and Global Culture*. SAGE Publications Ltd, 1992. 224 p. ISBN 978-0803981874.
40. ROBERTSON, R.; ROUDOMETOF, V. Globalization, world-system theory, and the comparative study of civilizations: issues of theoretical logic and world-historical sociology. In: SANDERSON, Stephen. *Civilizations and World-Systems*. Alta Mira Press, 1995, p. 273-300. ISBN 978-07-6199-105-2.
41. *Salaries*. Markerzone.com [online]. [cit. 2019-06-22]. Dostupné z :
<<https://www.markerzone.com/hockey/stats/nhl/salaries.php?z=1>>
42. SCHOLTE, Jan. *Globalization: a critical introduction*. 2nd ed. Palgrave Macmillan UK, 2005. 400 p. ISBN 978-0-333-97702-6.
43. SLACK, Trevor. *The Commercialisation of Sport*. Psychology Press, 2004. 335 p. ISBN 978-07-1468-078-1.
44. SMITH, A.; WESTERBEEK, H.. *Sport Business in the Global Marketplace*. Palgrave Macmillan UK, 2003. 152 p. ISBN 978-1-349-50845-7.
45. *Stats filters*. Quanthockey.com [online]. [cit. 2019-07-11] Dostupné z :
<<https://www.quanthockey.com/>>
46. ŠIROKÝ, Jan. *Tvoříme a publikujeme odborné texty*. Vyd. 1. Edika, 2011, 208 s. ISBN 9788025135105.

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK, GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1: TYPOLOGIE SPORTOVNÍ MIGRACE.....	20
Obrázek 2: TÝMY TIPSPORT EXTRALIGY LEDNÍHO HOKEJE.....	28
Obrázek 3: TÝMY NHL.....	31

Seznam tabulek

Tabulka 1: OBDOBÍ VÝVOJE MODERNÍHO SPORTU.....	13
Tabulka 2: DRUHY GLOBALIZACE.....	16
Tabulka 3: JEDNIČKY DRAFTU NHL OD ROKU 1980 PO SOUČASNOST.....	33
Tabulka 4: ČEŠI V PRVNÍM KOLE DRAFTU NHL.....	34
Tabulka 5: ROZDÍLY V ORGANIZACI PROFESIONÁLNÍCH KLUBŮ A SAMOTNOU HROU MEZI ČR A NHL.....	58

Seznam grafů

Graf 1: ZASTOUPENÍ HRÁČŮ EVROPSKÝCH HOKEJOVÝCH VELMOCÍ V NHL V OBDOBÍ 1977.....	36
Graf 2: POČET DRAFTOVANÝCH ČESKÝCH HOKEJISTŮ DO NHL V LETECH 1990-2018.....	37
Graf 3: PRŮMĚRNÝ VĚK ČESKÝCH HOKEJISTŮ 1989-2018.....	38
Graf 4: VĚKOVÝ PRŮMĚR HRÁČŮ EVROPSKÝCH HOKEJOVÝCH VELMOCÍ V NHL.....	39
Graf 5: PRŮMĚRNÁ MZDA ČESKÝCH HOKEJISTŮ V NHL V LETECH 1989-2018.....	41
Graf 6: PŘEDCHOZÍ PŮSOBENÍ HRÁČŮ PŘED PŘÍCHODEM DO NHL.....	52
Graf 7: HLAVNÍ DŮVODY, KTERÉ VEDOU HRÁČE K ROZHODNUTÍ O PŘESUNU DO ZÁMOŘÍ.....	54
Graf 8: FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ PROCES ADAPTACE HRÁČE V ZÁMOŘÍ.....	55
Graf 9: HLAVNÍ KULTURNÍ ROZDÍLY VNÍMANÉ HRÁČEM MEZI SEVERNÍ AMERIKOU A ČESKOU REPUBLIKOU.....	57
Graf 10: USÍDLENÍ HRÁČŮ NATRVALO V ZÁMOŘÍ PO UKONČENÍ AKTIVNÍ KARIÉRY.....	61
Graf 11: DŮVODY VEDOUcí K ODCHODU HRÁČE ZE SEVERNÍ AMERIKY.....	62

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Dotazník

Vážení respondenti, tento dotazník Vám předkládám za účelem získání informací potřebných k zmapování a zhodnocení vývoje migrace českých hokejistů v rámci Severní Ameriky od roku 1990. Prosím Vás o zodpovězení několika následujících otázek. Na základě výsledků bude vyhodnocena situace českého hokeje, která by v budoucnu mohla pomoci zejména ke zlepšení práce s mládeží.

Celý dotazník je anonymní a zabere Vám 5-10 minut. Děkuji Vám.

Číslo otázky	Otázka	Odpověď
1	V jaké hokejové lize bylo Vaše předchozí působení před příchodem do NHL?	
2	Působil jsem v NHL v letech	
3	Jaké jsou hlavní důvody, které vedou hráče k rozhodnutí o přesunu do zámoří?	(Vyberte, prosím, maximálně 3 hlavní důvody) a. peníze b. status NHL c. nové sportovní zkušenosti d. nové životní zkušenosti e. výzva f. kariérní cíl g. touha po změně h. příležitost cestovat i. jazyk
4	Jak dlouho hráči trvá přizpůsobit se novému prostředí?	
5	Co značně ovlivnilo proces adaptace hráče v zámoří?	(Vyberte, prosím, maximálně 2 možnosti) a. znalosti o budoucím prostředí b. přizpůsobivá povaha hráče c. pomoc zámořských klubů d. pomoc spoluhráčů e. podpora rodiny a blízkých f. znalost cizího jazyka
6	Jaké jsou hlavní kulturní rozdíly vnímané hráčem mezi Severní Amerikou a Českou republikou?	a. jazyk b. fanouškovská základna c. sociální život d. profesionální přístup e. náboženství f. další: _____
7	Určete, prosím, rozdíly v organizaci profesionálních hokejových klubů a samotnou hrou mezi Českou republikou a NHL	(1-horší než v ČR, 2-stejně jako v ČR, 3-lepší jako v ČR)

	a. jasná hierarchie nadřizený/podřizený	1 – 2 – 3
	b. vztah mezi hráčem a trenérem	1 – 2 – 3
	c. profesionalita	1 – 2 – 3
	d. důvěra	1 – 2 – 3
	e. rozhodování na základě emocí místo plánování	1 – 2 – 3
	f. tréninkový proces	1 – 2 – 3
	g. životní styl hráčů	1 – 2 – 3
	h. herní styl	1 – 2 – 3
8	Jaké jsou podobnosti mezi severoamerickou a českou populací?	
9	Jak přesun do zámoří ovlivnil vývoj kariéry hráče?	
10	Jak migrace ovlivnila hráče mimo sportovní kariéru?	
NA NÁSLEDUJÍCÍ OTÁZKY ODPOVÍDEJTE JEN V PŘÍPADĚ, ŽE JIŽ AKTIVNĚ NEPŮSOBÍTE V NHL		
11	Zůstává hráč v zámoří po ukončení aktivní kariéry?	a. ano b. ne
12	Jaký je hlavní důvod, který vedl k rozhodnutí usadit se v zámoří?	(Odpovídejte, prosím, pouze pokud odpověď na otázku č.11 byla “ANO”)
13	Jaké důvody vedly k odchodu hráče ze zámoří?	(Odpovídejte, prosím, pouze pokud odpověď na otázku č.11 byla “NE”) a. náročné přesuny b. rozdílnost časového pásma c. rodina d. životní styl e. angažmá

Děkuji Vám za spolupráci a čas strávený při vyplňování.

Iveta Tkadlčíková
Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu
Management tělesné výchovy a sportu